

Verksamhets- och resultatplan

2010

Planen är antagen av myndighetens styrelse
den 21 oktober 2009, ÅMH-St 11/09 § 75

Förord

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, ÅMHHM, bildades den 1 januari 2008 genom sammanslagning av miljöhälsovårdsenheten med hälsoskydd, veterinärfunktion och livsmedelslaboratorium vid Ålands hälso- och sjukvård, Ålands miljöprövningsnämnd samt miljötillsynen, alkoholserveringstillsynen och djurskyddstillsynen vid Ålands landskapsregering. Den 1 januari 2009 inordnades de landskapsägda laboratorierna Ålands miljölaboratorium och Ålands försöksstations laboratorium under myndigheten och sammanslogs med Livsmedelslaboratoriet. Arbetet förgicks av flera års utredningar som mynnade i rapporten "Samordning av miljö- och hälsoskyddsfunktionerna i landskapet".

ÅMHHM:s organisation och ansvar har fastställts i Landskapslag om Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅFS 2007:115). I lagen framgår att myndigheten är underställd Ålands landskapsregering och att dess politiskt tillsatta styrelse på föredragning av myndighetschef årligen ska tillställa landskapsregeringen en verksamhets- och resultatplan, ett budgetsförslag och en verksamhetsberättelse.

Detta är ÅMHHM:s andra verksamhets- och resultatplan, vilken bygger vidare på planen för 2009. ÅMHHM:s verksamhet styrs helt av lagstiftningens krav och kundens beställningar, varför denna plan är likartad planen för 2009. Till följd av den ekonomiska osäkerheten och personalomsättningen under 2009 har uppbyggnadsarbetet fördröjts och alla mål kommer inte att nås. Några projekt från 2009 har därför fått överföras till 2010, medan andra naturligt fortsätter som en del av myndighetens uppbyggnad.

Underlaget till denna plan är framtaget under gemensamma planeringsdagar i syfte att verksamheten planeras i samma grupper som sedan tar ansvar för att uppgifterna utförs. Under 2010 kommer myndigheten att utgående från verksamhets- och resultatplanen ha ett system med personlig verksamhetsplanering i myndighetsutövningen kopplad till tidsredovisning samt dokumenterade och uppföljningsbara uppdrag och resultatmål på individnivå.

Den 8 juni 2009, ÅMH-St 5/09 § 36, lämnade styrelsen budgetsförslag för år 2010 till Ålands landskapsregering med komplettering den 5 oktober 2009, ÅMH-St 10/09 § 70 och den 21 oktober 2009, ÅMH-St 11/09 § 75, beslöt styrelsen tillställa landskapsregeringen denna verksamhets- och resultatplan för år 2010.

Mariehamn den 21 oktober 2009

Styrelsen för ÅMHHM

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
1. Inledning	6
1.1 Bakgrund	6
1.2 Underlag	6
1.3 Faktorer som påverkar uppfyllandet av planen	6
2. Uppdrag och vision	7
2.1 Vår verksamhetsidé	7
2.2 Vår vision	7
3. Resursfördelning	8
4. Planerade aktiviteter och mål för verksamheten 2009	9
4.1 Myndighetsövergripande aktiviteter och mål	9
4.2 Mål och aktiviteter för myndighetsutövningen	10
4.3 Mål och aktiviteter för myndighetstjänsterna	12
4.3.1 Veterinärvård	12
4.3.2 Laboratorietjänster	13
Bilagor	15
1. Vår vision	16
2. Gruppansvarsområden	17
2.1. Lednings- och stödfunktion	18
2.2. Myndighetsutövning	20
2.3 Myndighetstjänster	39
3. Myndighetens planerade aktiviteter och mål för 2009	42
3.1 Myndighetsövergripande aktiviteter och mål	42
3.2 Mål och aktiviteter för myndighetsutövningen	47
3.3 Mål och aktiviteter för myndighetstjänsterna	58
3.4 Veterinärvård	58
3.5 Laboratorietjänster	59
4. Vårt provnings- och tillsynsansvar	61
4.1 Provningsärenden vid ÅMHM	73
4.2 Register som ÅMHM förvaltar	76
4.3 Tvångsmedel hos ÅMHM	77

Sammanfattning

En modern och effektiv myndighet för ett levande örike med en ren och trygg livsmiljö är den gemensamt framtagna visionen för ÅMHHM. Denna vision lägger grunden för arbetet med resultatplanering och miljö- och kvalitetsledningsarbetet under vårt tredje uppbyggnadsår. De kraftiga nedskärningarna om närmare 20 % försvårar dock arbetet och förväntas ge allvarligare konsekvenser under verksamhetsåret 2011.

Under 2010 planerar vi att fortsätta kvalitetssäkringen av laboratoriets tjänster genom att ackreditera nya kemiska analyser såsom koppar, mangan och zink i jord och alkalinitet, klorid, fluorid, turbiditet och klorofyll i vatten. Ett arbete med att effektivisera processflödena inleds och internutbildningen fortsätter för att minska laboratoriets sårbarhet. Trots nedskärningarna läggs målet att upprätthålla och utöka verksamheten, exempelvis genom miljöbyråns utökade uppdrag gällande vattenprovtagning inom arbetet med EG:s ramdirektiv för vatten.

En ökning av nettoinkomsterna förväntas till följd av en omfattande reform av veterinärvården till 2010. Förutom denna omställning är målet för verksamheten att, trots vakanshållning av fiskhälsoveterinärens tjänst och två förväntade pensioneringar i slutet av perioden, försöka upprätthålla lagstadgad verksamhet, grundservicenivån inom veterinärvården samt veterinärjouren även under 2010. Vakanshållningen försämrar märkbart stödet och servicen till fiskodlarna och ökar gruppens sårbarhet. Möjligheterna att långsiktigt upprätthålla veterinärjouren och en tillräcklig kompetens på endast fyra veterinärer utvärderas under året.

I vår myndighetsutövning prioriterar vi fortsättningsvis akuta situationer, de provningar som verksamhetsutövaren är beroende av och tillsyn som krävs i gemenskapslagstiftning. Nya uppgifter åläggs oss årligen med ny lagstiftning, varför vi måste prioritera ned eller bort flera uppgifter till följd av resursbrist. Bland annat övriga provningar, registreringar, anmälningar, utredningar, utlåtanden och rapporteringar har lägre prioritet, även om de enligt lag hör till myndighetens ansvarsområden. Trots arbetsbördan lägger vi målet att 75 % av provningarna ska avgöras inom sex veckor samt att den historiska lasten av miljötillståndsärenden ska minska för att vara i kapp inkommande ärenden innan utgången av 2011. Utanför detta mål läggs de 100-150 nya miljöprovningansökningar, som till följd av den nya miljöskyddslagstiftningen inkommer i slutet av 2009. Sparade medel från personalomsättningarna 2009 planeras användas för att avgöra dessa ärenden inom två år.

Inom den regelbundna tillsynen kommer de 34 årligen återkommande och prioriterade tillsyns- och provtagningsinsatser att utföras. Arbetet omfattar regelbundna besök vid större livsmedelsanläggningar samt smittskyddsprovtagning vid djurhållning och främmande ämnen provtagning av livsmedel i enlighet med nationella och gemenskapskrav. Vidare planerar vi att besöka några hundra av våra uppskattningsvis 1400 större tillsynsobjekt såsom exempelvis avloppspumpstationer i Lotsbroverkets ledningsnät, matserveringar i skärgården,

stora hotell och bagerier, caféer och kiosker, livsmedelsaffärer, skolor åk 1-6, skrotar, asfaltstationer, kraftverk och plastindustri. Drygt femton projekt från 2009 kommer att följas upp och arbetet med att identifiera och registrera alla större tillsynsobjekt fortsätter. För att på allvar få igång den eftersatta djurskyddstillsynen planeras en extra insats på sparade medel från 2009, under förutsättning att medlen räcker till. Utan denna insats kan vi inte leverera ens hälften av den tillsyn som djurhållarna betalar för sedan 2008.

Inom vårt mycket breda, komplexa och föränderliga verksamhetsområde kräver verksamhetsutövare och allmänhet lättillgänglig och anpassad information, stöd och rådgivning. Utan detta finns ingen möjlighet att nå den grundläggande skyddsnivå som fastställts i lagstiftningen, än mindre högre politiska visioner. Öppenhet, kunskap och informationsspridning har därför identifierats som viktiga nycklar till myndighetens framgång. ÅMHHM har kontinuerlig kompetensutveckling av personalen med individuella utvecklingsplaner, medan informationsspridning sker genom utveckling av en informativ och tydlig hemsida, fastställande av anvisningar i prövningsnämnden samt aktiv kommunikering med media, allmänhet och verksamhetsutövare.

Till följd av nedskärningar och med den årligen ökande arbetsbördan kommer vi att få allt svårare att leverera kvalitativa tjänster till våra kunder och erbjuda en rättssäker och effektiv hantering av ärenden. Slutligen påverkas kunden som inte får de tjänster eller det stöd som kan förväntas av en ansvarig myndighet. Under 2010 ses effekterna tydligast inom veterinärvården till följd av vakanshållningen av fiskhälsoveterinärstjänsten, men senare eventuellt även inom andra ansvarsområden. Detta kan yttra sig i att laboratoriet och veterinärvården inte kan ta emot lika många kunder och prov eller erbjuda samma kvalitativa tjänster som tidigare, att veterinärjouren inte alltid kan upprätthållas, att provningstiderna förlängs, att stödet och därmed smidigheten gentemot verksamhetsutövarna försämras eller att den tillsyn, som verksamhetsutövarna genom årsavgifterna redan betalar för, inte kan levereras. Med anledning av det ansträngda finansiella läget vill myndigheten framföra att den timavgift på 20 euro/timme som landskapsregeringen fastställt för vår myndighetsutövning är låg jämfört närliggande regioner.

Mer om vår verksamhet och våra ansvarsområden finns i bilaga 2 och om våra mål för 2010 i huvudtexten samt utvecklat i bilaga 3.

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Myndigheten bildades den 1 januari 2008 och utökades den 1 januari 2009 vid sammanslagning av de tre landskapsägda laboratorierna. Enligt 2 § Landskapslag om Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅFS 2007:115) är myndigheten underställd Ålands landskapsregering, som årligen antar en verksamhets- och resultatplan för myndigheten. Planen tillställs regeringen av myndighetens politiskt tillsatta styrelse.

1.2 Underlag

Underlaget till denna plan grundar sig i de krav som ställs på myndigheten enligt lag och de uppdrag som givits av Ålands landskapsregering, framtaget förslag till arbetsfördelning, erfarenheter av tidsåtgång samt verksamhets- och resultatplanen för 2009 och dess förväntade utfall. Underlaget till denna plan har tagits fram i en gemensam process där alla anställda vid myndigheten deltagit.

Rörande resurser är utgångspunkten myndighetens budgetförslag från den 8 juni 2009 med en neddragning om 10 % i enlighet med TB 1 2009, med komplettering den 5 september 2009 om kravet på ytterligare besparingar på 99 000 euro, totalt motsvarande 18,7 % av myndighetens budget. Då tidigare sparade medel kan användas kommer främst veterinärvården att drabbas under 2010 och de mer omfattande konsekvenserna av inbesparingen ses först 2011.

1.3 Faktorer som påverkar uppfyllandet av planen

Faktorer som påverkar myndighetens möjligheter att uppfylla denna plan är huvudsakligen otillräckliga resurser i budget 2010, kompetens- och tidsförlost vid personalomsättningar, oklarheter och därmed fördröjningar vid förändrad lagstiftning samt oförutsedda större händelser som leder till omprioriteringar. För att uppfylla denna plan behöver myndigheten få överföra en del medel från 2009.

Ännu finns inte ett tillräckligt gott underlag för att lägga en fullgod verksamhets- och resultatplan, då delar av verksamheten är förhållandevis ny i landskapet såsom miljö- och djurskyddstillsynen. Underlaget brister exempelvis avseende antalet verksamheter som myndigheten har tillsyn över och påverkas av förändrad central lagstiftning inom miljö- och hälsoskyddsområdet, vars effekter på våra arbetsuppgifter är svåra att förutse. Även den av landskapsregeringen ännu inte fastställda avgiftstaxan för 2010 påverkar hur myndigheten bör fördela resurserna. Laboratoriets arbete med analys av myndighetsprover påverkas även av den tid som kan läggas på tillsynen och är beroende av planer och program som för 2010 ännu inte fastställts av Ålands landskapsregering.

2. Uppdrag och vision

ÅMHHM:s uppgift är tillse att vår inomhus- och utomhusmiljö, vår mat, de produkter och tillverkningsprocesser vi använder eller de aktiviteter vi utför varken skadar oss, djuren eller vår yttre miljö. Detta gör vi genom vår förebyggande prövning, tillsyn och provtagning enligt lagstiftningen samt med kunskap, aktiv informationsspridning och god service. I detta arbete styrs vi av vår centrala lagstiftning, som ger oss både rättigheter och skyldigheter. Myndighetens uppgifter och ansvar är etablerade i tre angränsande rättsordningar; gemenskapsrätt, rikslagstiftning och åländsk lagstiftning, vilket ställer särskilda krav på myndighetens juridiska kompetens. En sammanställning av vår centrala lagstiftning finns i bilaga 4.

Myndigheten erbjuder även veterinärvårdstjänster avseende nyttodjur till jordbrukare, fiskodlare och andra som håller djur yrkesmässigt. Vi sköter en liten smådjursklinik för basvård av smådjur, som katter och hundar. Vidare upprätthåller vi genom våra veterinärer landskapets veterinärjour, som möjliggör akutsjukvård för djur kvällar, nätter och helger, och därmed ger samma grundtrygghet för åländska djurägare som också finns på fastlandet och i Sverige. Jouren är även en viktig del av djurskyddet.

Vi tillhandahåller även kemiska och mikrobiologiska analystjänster vid ett eget ackrediterat laboratorium. Detta gäller såväl analys av farliga mikrober i livsmedel, dricks- och badvatten i syfte att undvika hälsofara eller utreda förgiftningsfall, som analyser av näringsinnehåll i foder, gödsel och jord i syfte att optimera insatserna inom jordbruket. Vi har också en nyckelroll i landskapsregeringens övervakning enligt EG:s ramdirektiv för vatten, genom att vi på uppdrag sköter provtagning och analys av sjöar, träsk, utfallsdiken, hav och vikar runt Åland. Vi erbjuder även våra lokala analystjänster till andra myndigheter, kommuner och allmänhet.

2.1 Vår verksamhetsidé

Utgående från vårt uppdrag har vi vid våra planeringsdagar under 2008 tagit fram en gemensam verksamhetsidé som lyder:

Rätts- och kvalitetssäker tillsyn och tillståndsgivning inom miljö- och hälsoskyddsområdet, god service, ackrediterade laboratorietjänster inom livsmedel och miljö samt veterinärvård med 24 timmars beredskap.

2.2 Vår vision

Från verksamhetsidén och genom flera diskussioner om vårt uppdrag, hur vi vill utföra det och vilken myndighet vi vill vara har vi gemensamt tagit fram vår vision:

ÅMHM

-
En modern och effektiv myndighet

-
för ett levande örike med en ren och trygg livsmiljö

Vår vision är vår ledstjärna i utvecklingen av myndigheten och grunden för våra strategier och mål i resultatplaneringen. Den hjälper oss att prioritera och arbeta gemensamt i samma riktning. I bilaga 1 finns vår förklarande text till visionen, vilken beskriver vad vi menar med vår vision och därmed vilken myndighet vi strävar efter att utvecklas till.

3. Resursfördelning

Myndigheten planerar verksamheten utgående ifrån budgetförslagets 26 ordinarie och 7 tillfälliga tjänster motsvarande 33,1 personår, då vakanshållning av fiskhälsoveterinärstjänsten som en följd av ÅMHM:s besparingskrav avräknats men inte exempelvis semestrar, sjukledigheter och kompensationsledighet för jour. Under 2010 ska dessutom 2 veckors lön per anställd, motsvarande 1,3 personår sparas, vilket minskar tillgängliga resurser till 31,8 personår.

Fördelningen av myndighetens resurser planeras grovt enligt följande:

<i>Lednings- och stödfunktion</i>	<i>totalt 5,9 personår</i>
<i>Myndighetsutövning</i>	<i>totalt 15,7 personår</i>
Veterinärtillsyn	3,4 personår
Livsmedel, alkohol och tobak	2,8 personår
Byggnad	1,7 personår
Vatten	1,4 personår
Kemi och produktsäkerhet	1,0 personår
Miljöstörande verksamhet	2,4 personår
Miljöprovning	3,0 personår
<i>Myndighetstjänster</i>	<i>totalt 10,2 personår</i>
Veterinärvård	1,6 personår
Laboratorietjänster	
o kemienheten	6,0 personår
o mikrobiologiska enheten	2,7 personår

Om budgetmedel får överföras från 2009 beräknas en extra insats motsvarande 1 personår läggas på miljöprovning av nya ansökningar till följd av miljöskyddslagen och 0,6 personår på veterinärtillsyn och registrering inom djurskyddet. I bilaga 2 framgår de huvudsakliga arbetsuppgifterna för varje arbetsgrupp. Sammanställningen är inte uttömmande utan avser ge en snabb inblick i gruppernas ansvarsområden och fördjupa kunskapen om myndighetens uppdrag.

I större städer och på regional nivå på fastlandet och i Sverige är normalt avgiften för myndighetsutövning ca 80 euro/timme, medan de lägsta avgifterna på kommunal nivå enligt myndighetens uppgifter ligger runt 40 euro/timme. I dessa ansträngda finansiella tider kan därför noteras rörande både myndighetens prövnings- och tillsynsavgifter att den timtaxa på 20 euro/timme som landskapsregeringen fastställt är förhållandevis låg.

Det bör märkas att vi i denna uppställning valt att plocka ut alla lednings- och stödfunktioner från myndighetens tjänster. Funktionen består av arbetsinsatser från elva anställda och omfattar exempelvis 100% av båda chefstjänsterna. Dessa bidrar på olika sätt till uppbyggnaden av myndigheten och det centrala stöd som myndigheten eftersträvar i syfte att koncentrera viss central kompetens och på så sätt nå bättre effektivitet och resursutnyttjande. Sådana centrala stöd är bland annat datasystemadministration och -utveckling, ansvar för miljö- och kvalitetsledningssystem, juridik- och förvaltningsstöd samt utveckling av hemsida.

4. Planerade aktiviteter och mål för verksamheten 2009

Denna sammanställning omfattar aktiviteter och mål som bör lyftas för verksamhetsåret 2010. Löpande myndighetsutövning och myndighetsuppdrag tas bara upp i den mån myndigheten vill lyfta aktiviteten eller målet för verksamhetsberättelsen 2010. Ytterligare aktiviteter samt bakgrund, förklaring och motiv till nedan nämnda aktiviteter och mål finns i bilaga 3.

4.1 Myndighetsövergripande aktiviteter och mål

Ledning, information och personal

Myndigheten är ännu ung och sammanslagningen av laboratorierna ny, varför samordnings- och uppbyggnadsarbetet inom myndigheten fortsätter under året. Arbetet med att införa ett miljö- och kvalitetsledningssystem för hela myndigheten nedprioriterades 2009, men återupptas nu. Målet är att inleda arbetet genom att utbilda personal och upprätta rutiner för centrala processer, med sikte inställt på en certifiering.

En nyckel till att nå ett bättre miljö-, hälso- och djurskydd på Åland är informations spridning. Hemsidan har identifierats som ett av våra viktigaste instrument i detta arbete. Efter sjösättningen i slutet av 2009 krävs att hemsidan under de närmaste åren byggs ut och utvecklas i syfte att göra den kundvänlig och informativ för allmänhet, verksamhetsutövare, kommuner och andra myndigheter. En del i detta är att under 2010 ta i bruk en modul som möjliggör en mer automatiserad publicering av information om öppna ärenden.

En förutsättning för effektivitet och trovärdighet är myndighetens kompetens. ÅMHHM fortsätter därför att satsa på personalens kompetensutveckling i syfte att

effektivera verksamheten, minska sårbarheten och öka kundservicen. Alla anställda har en årligen uppdaterad och individuell kompetensutvecklingsplan innehållande både individuella mål och utvecklingsinsatser, vilken följs upp med regelbundna intervall. I samma syfte uppmuntras och stöds arbetsrotation inom myndigheten.

4.2 Mål och aktiviteter för myndighetsutövningen

Vid prövning och tillsyn prioriterar ÅMHHM ärendena i huvudsak enligt:

1. Akuta situationer
2. Prövningar som verksamhetsutövaren är beroende av för att kunna utföra planerade åtgärder
3. Lagstadgad övervakning och provtagning som återrapporteras nationellt och internationellt
4. Årsavgiftsbaserad tillsyn enligt tillsynsplan
5. Anmälningar och andra prövningsärenden av icke-akut natur
6. Andra ärenden

ÅMHHM har fler arbetsuppgifter och -uppdrag än de personella resurserna räcker till, varför myndigheten liksom tidigare enheter tvingas ned- och bortprioritera vissa lagstadgade myndighetsuppgifter, efterfrågad service och konsultliknande uppdrag. Nedprioriterade verksamheter ses i bilaga 3. För att utföra alla våra uppgifter skulle flera extra tjänster behövas.

Prövningstider

ÅMHHM prövar verksamheter av många olika slag i enlighet med aktuell lagstiftning då verksamheten startar eller då det sker en betydande förändring av verksamheten eller lagstiftningen. Prövningarna är av mycket skilda slag, varför ett realistiskt mål för prövningstider är svårt att lägga. För 2010 läggs ändå det ambitiösa målet att 75 % av prövningsärendena som anhängiggörs vid myndigheten under året ska avgöras på mindre än sex veckor. Då ansökningarna normalt inte är kompletta och miljöprövningar för komplexa att hanteras på sex veckor läggs ett skilt mål för de 100-150 nya miljöprövningsärenden på pågående verksamheter som inkommer i slutet av 2009 till följd av den nya miljöskyddslagstiftningen. Detta mål är att med hjälp av sparade medel 2009 avgöra ärendena inom högst två år.

Myndigheten har en historisk last av öppna miljötillståndsärenden. De historiska ärendena gäller normalt pågående verksamheter, såsom bevattningsvattenuttag eller mindre avloppsanläggningar, som genom en ny prövning får uppdaterade skyddskrav. Målet som lades redan förra året är att minska mängden historiska ärenden och komma i kapp inflödet av nya ärenden till utgången av 2011.

Ålands landskapsregering införde inte under 2009 den lagstiftning som ger ÅMHHM rätt att pröva nationella och internationella djurtransporter samt bevilja de intyg som behövs för transportfordonen i enlighet med gemenskapsförordningen

om djurtransporter (EG 1/2005). Det innebär att åländska djurtransporter kan stoppas utanför landskapet. Målet från 2009 överförs därför till 2010 och innebär att alla djurtransportörer som söker tillstånd och inkommer med kompletta handlingar för transport av djur och godkännande av fordon, ska vara godkända och registrerade i det nationella registret under 2010 om lagstiftningsstöd ges. Även arbetet med egenkontroll för primärproducenter fortsätter.

Insatser för att effektivera prövningen

För att förenkla ärendehantering och förkorta handläggningstiderna kommer ÅMHHM att börja avskriva ärenden där verksamhetsutövare under beredningen byter plats för verksamheten, gör andra förändringar som är så omfattande att en ny ansökan bör inkomma eller ber att ärendet ska hållas vilande under lång tid. Rutiner införs för när ärenden avskrivs för att effektivera myndighetens ärendehantering och förbättra dess statistik. Tidigare har en mjuk linje hållits mot verksamhetsutövare rörande upprepade förlängda kompletteringstider och att på verksamhetsutövarens begäran hålla ärenden vilande ibland i flera år

För att syftet med den komplexa och omfattande lagstiftningen ska nås behöver verksamhetsutövare och allmänhet lättillgänglig och anpassad information, stöd och rådgivning. Därför fortsätter arbetet med att ta fram föreskrifter och anvisningar för olika frågor och verksamheter, såsom nya föreskrifter för skyddszoner vid diken och brunnar enligt nitratbeslutet och beräkning av djurenheter vid lösdrift för fastställande i prövningsnämnden. Inom både miljötillstånds- och granskningsförfarandet kvalitetssäkras arbetet genom att ytterligare standardisera beredningen, medan det för det nya miljögranskningsförfarandet utvecklas rutiner, råd och mallar för prövning av olika typer av verksamheter för att förenkla handläggningen.

Tillsynsarbete

Arbetet med att införa alla tillsynsobjekt i vår databas och hålla registret uppdaterat fortsätter under 2010. Målet är att rensa, identifiera och registrera minst 90 % av våra tillsynsobjekt med kontinuerlig verksamhet under 2010 i databasen MiljöReda, vilket är en ökning från målet 2009 om 80 %.

Det är centralt för myndighetens trovärdighet och uppbyggnaden av ett bättre miljö-, hälso- och djurskydd att ÅMHHM följer upp förelägganden. Samma ambitiösa mål som för 2009 läggs för 2010, vilket lyder att förelägganden i normala fall ska följas upp senast två månader efter utsatt tid för åtgärder, eller då det gäller skärgården vid påföljande inspektionsbesök i närheten.

Som en fortsättning på det uppskattade försöket 2009 upprättas även mallar för årsrapportering för några nya verksamhetstyper såsom reningsverk och kompostfält, vilka sprids till verksamhetsutövarna och sedan utvärderas. Mallarna förenklar arbetet både för verksamhetsutövaren och ÅMHHM.

Tillsynsprojekt

Enligt gemenskapslagstiftningen inom livsmedelsområdet ska medlemsländerna eftersträva att tillsynen koncentreras till de objekt där riskerna uppfattas som störst, istället för till hela objektgrupper. Denna idé har även väckt intresse i landskapet. Till följd av resursbrist kunde arbete inte ordentligt inledas 2009. Målet för 2010 är därför att inleda arbetet med objektspecifik riskklassning genom att ta fram underlag och erfarenheter från våra grannar med det långsiktiga målet att kunna införa ett nytt klassnings- och debiteringssystem inom livsmedels-tillsynen år 2012. Som ett led i detta undersöker myndigheten även möjligheten att effektivisera tillsynsarbetet ytterligare med hjälp av handdatorer i fält.

Till följd av den ekonomiska osäkerheten och personalomsättning inom veterinärvården under 2009 har ÅMHHM inte kunnat utföra all den tillsyn som förutsatts och faktureras med årsavgifterna. En extra insats planeras därför under 2010 för den regelbundna djurskyddstillsynen.

Med årliga tillsynsinsatser samt besök med årsintervall mellan två gånger per år, 1 år, 2 år, 3 år och 6 år ska den lagstadgade tillsynen och den tillsyn som verksamhetsutövarna betalar för med årsavgiften levereras. Intervallen och avgifterna beror på riskbild, krav i lagstiftning, objektens komplexitet, tillsynsavgiftens storlek och ÅMHHM:s resurser. Under 2010 fortsätter arbetet med att samordna arbetet med målet att så långt som möjligt all tillsyn vid ett objekt utförs vid samma tillfälle och av samma inspektör, utan att detta sänker nivån på tillsynen.

Baserat på den preliminära tillsynsplanen följer i bilaga 3 de 20 årligen återkommande riktade tillsynsinsatserna, de 14 årliga provtagningsprogrammen samt de 26 tillsynsprojekt och de uppföljningar av 18 projekt från tidigare år som vi planerar utföra under 2010. Bland projekt med längre årsintervall som utförs 2010 kan nämnas avloppspumpstationer i Lotsbroverkets ledningsnät, matserveringar i skärgården, stora hotell och bagerier, caféer och kiosker, livsmedelsaffärer, skolor åk 1-6, skrotar, asfaltstationer, kraftverk och plastindustri. För att kunna erbjuda hela den tillsyn som taxan förutsätter beräknas två extra inspektörstjänster behövas när myndighetens uppbyggnadsfas är över.

4.3 Mål och aktiviteter för myndighetstjänsterna

4.3.1 Veterinärvård

Målet för myndighetens veterinärvårdstjänster 2010 är att trots personalomsättning, vakanshållning av fiskhälsoveterinärstjänsten och förestående pensionsavgångar försöka upprätthålla:

1. veterinärjouren för akut vård på kvällar, nätter och helger,
2. nyttodjursvården, även vid semestrar och ledigheter och
3. smådjurskliniken, så att den är öppen någon timme fyra dagar i veckan.

I början av 2010 läggs inkomster och utgifter för veterinärvården om, i syfte att modernisera systemet och minska utgifterna. Målet är att nå en liten nettoinkomst för smådjurskliniken och på sikt för hela veterinärvården. Som ett led i detta arbete kommer myndigheten även att arbeta för att nyttodjursveterinärtjänsten läggs om till en normalt lönesatt tjänst och att tjänstens inkomster på sikt tillfaller myndigheten.

Vakanshållningen av fiskhälsoveterinärtjänsten kommer under året att utvärderas, i syfte att utröna om det är möjligt att upprätthålla tillräcklig kompetens och veterinärjouren på endast fyra veterinärer.

4.3.2 Laboratorietjänster

ÅMHHM Laboratoriet är fortfarande ett ungt laboratorium under 2010 efter sammanslagningen 1 januari 2009, varför laboratoriet under året kommer att fokusera på i huvudsak tre områden:

1. genom samordning av resurser upprätthålla befintlig verksamhet och utöka uppdragen trots den budgetminskning som genomförs,
2. arbeta vidare med kvalitetssäkring och
3. utveckla området sensoriska analyser.

Trots den budgetminskning som genomförs, kommer laboratoriet genom samordning av resurser att upprätthålla befintlig verksamhet samtidigt som ett utökat vattenprovtagningsprogram hanteras på beställning av Miljöbyrån vid Ålands landskapsregering till följd av kraven i EG:s ramdirektiv för vatten, Arbetet vid laboratoriet effektivteras även genom skapande av bättre processflöden och fortsatt internutbildning av personalen.

I arbetet med kvalitetssäkring av laboratoriets erbjudna tjänster ackrediteras följande analyser under 2010:

1. koppar, mangan och zink i jord
2. alkalinitet, klorid, järn, mangan, fluorid, grumlighet/ turbiditet samt klorofyll i vatten

Laboratoriet deltar i lämpliga provningsjämförelser som ordnas av SYKE, MTT, AGES, EVIRA, Labquality, Svenska Livsmedelsverket och VLA.

En speciell insats görs för att utveckla de sensoriska undersökningarna genom internutbildning av personalen, låta personalen utföra ett s.k. lukttest och skapa nya rutiner för sensoriska undersökningar.

Bilagor

Bilagorna i denna verksamhets- och resultatplan syftar till att fördjupa kunskapen om myndighetens vision och uppdrag samt ger bakgrund och motiv till kapitel 4 om verksamhets- och resultatmål för 2010.

I bilaga 1 finns utvecklingen av vår vision. Från denna beskrivning kommer myndigheten att arbeta vidare med strategier och mål.

Bilaga 2 ger en inblick i de olika uppdrag och uppgifter myndigheten har.

Bakgrund och motiv till de aktiviteter och mål som föreslås i kapitel 4 framgår av i bilaga 3.

Bilaga 4 beskriver slutligen den lagstiftning som styr vår myndighetsutövning. Här återfinns vår centrala lagstiftning på författningsnivå, samt även exempelvis beskrivning av de centrala prövningar myndigheten utför.

Innehållsförteckning - bilagor

1. Vår vision med förklarande text (kapitel 2)
2. Gruppansvarsområden (kapitel 3)
  - lednings- och stödfunktion
  - myndighetsutövning
  - myndighetstjänster
3. Underlag till valda aktiviteter och mål för verksamheten (kapitel 4)
  - myndighetsövergripande aktiviteter och mål
  - myndighetsutövning
  - myndighetstjänster
4. Vårt prövnings- och tillsynsansvar (kapitel 2-4)
  - central lagstiftning för vår prövning och tillsyn
  - prövningsärenden vid ÅMHM
  - register som ÅMHM förvaltar
  - tvångsmedel hos ÅMHM

Vår vision

ÅMHH

En modern och effektiv myndighet

för ett levande örike med en ren och trygg livsmiljö

En modern och effektiv myndighet

Våra uppdrag utför vi för den åländska befolkningen. Myndigheten erbjuder trygghet och lika behandling. Vi är förutsägbara, öppna och serviceinriktade samt delar aktivt med oss av vår kunskap för att försäkra oss om allmänhetens förtroende. Vi utvecklas ständigt för att möta samhällets förändrade behov.

Myndigheten har moderna arbetsmetoder och arbetsverktyg samt ett integrerat miljö- och kvalitetsledningssystem. Myndigheten är resultat- och kvalitetsinriktad och behandlar alla uppdrag effektivt och snabbt för att uppnå bästa nytta. Vi planerar och prioriterar för ett optimalt resursutnyttjande och har en ändamålsenlig och tydlig ärendehantering.

Vårt arbete stimuleras av en framgångsrik samverkan med andra aktörer. Som expertmyndighet stöder vi landskapsregeringen för att uppnå ett ändamålsenligt regelverk, en stabil plattform och goda förutsättningar att utföra vårt arbete.

Vi är kunniga och följer utvecklingen inom vårt arbetsfält genom en kontinuerlig och individuell kompetensutveckling. Personalen är engagerad och tar ett stort personligt ansvar för sitt och andras arbete. Vi är jämlika, visar respekt och förtroende för varandra samt samarbetar för att nå bästa resultat.

För ett levande örike i en ren och trygg livsmiljö

Vårt arbete bidrar till en hållbar samhällsutveckling och en god livsmiljö på Åland. Vi tillhandahåller en förebyggande och säker veterinärvård med beredskap dygnet runt. Hos oss erbjuds myndigheter och allmänhet snabba, säkra och ackrediterade laboratorietjänster inom livsmedel, jordbruk och miljö. I vår myndighetsutövning förebyggs och begränsas risker i vår inomhus- och utomhusmiljö så att människors och djurs hälsa inte kommer till skada. Med stöd av lagstiftningen söks ständigt en balans mellan enskilda och allmänna intressen och genom information, aktiv tillsyn och effektiv prövning eftersträvas ett långsiktigt hållbart nyttjande av naturresurserna .

Våra tjänsteuppdrag har vi fått för att berika det åländska samhället med lokal, trygg och lättillgänglig service. Genom kunskapsspridning, stöd och tillämpning av regelverket inom miljö- och hälsoskyddet ska vi trygga ett örike för människor och djur att leva i nu och i framtiden.

Gruppansvarsområden

Denna bilaga ger en snabb inblick i vilka huvudsakliga ansvarsområden som varje arbetsgrupp inom myndigheten har. Bilagan är inte uttömmande, i syfte att fortfarande vara överblickbar. Till varje ansvarsområde hör alla anhängiga uppgifter som prövningar, tillsyn, frågor, information och stöd, rapporteringar, utlåtanden, kunskapsinsamling, ajourhållning, utredningar, utveckling, nätverk, utbildningar mm. Varje anställd har förutom sina huvudansvarsområden ett lika stort back-up ansvar inom andra ansvarområden i syfte att göra myndigheten mindre känslig vid ledigheter och personalomsättningar samt underlätta framtida rotation av arbetsuppgifter.

Bilagan är uppdelad i följande sektioner

1. Lednings- och stödfunktion

2. Myndighetsutövning

Veterinärtillsyn
Livsmedel, alkohol och tobak
Byggnad
Vatten
Kemikalier och produktsäkerhet
Miljöstörande verksamhet
Miljöprövning

3. Myndighetstjänster

Veterinärvård
Laborietetjänster
○ laboratoriets kemienhet
○ laboratoriets mikrobiologiska enhet

Lednings- och stödfunktion

totalt 5,9 personår

Bilaga 2.1

Lednings- och stödfunktionen består av arbetsinsatser från elva anställda som sköter ledning, uppföljning, ekonomi, personal, administration runt ärenden, prövningsnämnd och styrelse samt upprätthåller funktionsstöd inom områden som data, juridik och förvaltning. Funktionens syfte är att effektivisera myndighetsutövningen och optimera resursutnyttjandet. Under de första åren, när förvaltningen byggs upp, avsätts extra resurser för exempelvis uppbyggnad av rutiner, ledningssystem och datasystem. I funktionen ingår mycket varierande arbetsuppgifter av vilka några tas upp nedan. Insatser från elva personer ingår i funktionen, bland annat 100% av båda cheftjänsterna. Till laboratoriet hör ca 2 personår som i denna uppställning lagts under lednings- och stödfunktionen.

Ledning

Ledning av myndigheten och laboratoriet omfattar exempelvis arbetsledning och -fördelning, planering, samordning, anställning av personal, arbetsvärdering, övergripande ansvar för verksamheten, beredning av verksamhetsplan, resultatplan och verksamhetsberättelse, beslutfattande, delegering, ansvar för arbetsordning, jämställdhet, arbetsplatsdemokrati samt kompetensförsörjning och -utveckling, representation, nätverk och samarbeten med landskapsregering och andra myndigheter, beredskap, sak- och ärendekompetensstöd, hantering av inköp och investeringar.

Ekonomi

Ekonomihanteringen består i budgetuppgörande, budgetsuppföljning, fakturering av vårt arbete och felhantering, registrering och attestering av fakturor, hantering av ekonomihanteringssystemet Baltzar, utveckling av faktureringsfunktion och -rutin i MiljöReda och Wilab för egen utfakturering och utskick av påminnelsefakturor.

Personal

De flesta personalärenden hanteras av myndigheten såsom utlysning av tjänster, beredning och tillsättande av tjänster, inrättande av tjänster, förordnanden och utnämningar, ålders- och erfarenhetstillägg, arvoden, godkännanden av semestrar, kompensations-, flex- och tjänstledigheter, alterneringsledigheter, hantering av födelsedagar mm. I de personalärenden som hanteras av Ålands landskapsregering agerar funktionen förhandlingspart eller så registreras vissa av myndighetens personalbeslut. Även upprättande av interna blanketter och arkivsystem för personalärenden ingår i funktionen.

Styrelse och prövningsnämnd

Ansvar för styrelse- och prövningsnämndsordning, beredning av ärenden inför styrelse och administrativ beredning inför prövningsnämnd, uppgörande och administration av kallelse, föredragningslistor och protokoll, utskick av underlag, hantering av styrelse- och nämndarvoden samt sammanträdena.

Miljö- och kvalitetsledning

Ansvar för upprättandet av ett miljö- och kvalitetsledningssystem i samråd med berörda, upprätthållande och utvecklande av ackrediteringen av laboratoriet och dess analyser, hantering av styrkort samt ansvar för administrativa rutiner såsom arkiv, gallrings- och diarieföringsrutin, beslutsrutiner, tjänstebeskrivningar mm.

Juridik och förvaltning

Juridiskt stöd och ledningsstöd, upprätthållande av aktuell lagstiftning, stöd till Ålands landskapsregering vid beredning av lagstiftning, upphandling av juridiska tjänster, stöd vid hantering av överklaganden, i förvaltningsjuridik, sak- och ärendehantering, kunskap om och stöd rörande rättigheter och skyldigheter enligt tjänsteavtalen.

Ärende- och akthantering

Inregistrering, diarieföring, uppgörande av akt, införande i MiljöReda och utdelning av ärenden. Avslutande av ärenden, expediering, fakturering och arkivering av beslut fattade av tjänstemän, styrelse och prövningsnämnd. Dessutom delgivning av ärendeakter och -beslut i miljötillståndsärenden. Ansvar för närarkiv och arkivering i centralarkiv, uttag ur arkivet och gallring. Funktionen sköter även ärendeuppföljning för att fånga upp ärenden som dröjer.

Information

Kundmottagande, reception, växel, ansvar för framtagande, upprätthållande och utveckling av hemsida, uppgörande och uppdatering av externa blanketter och principbeslut, stämplat, skyltar, informationsbroschyrer och annat informationsmaterial, stöd i mediehantering och andra utåtriktade informationsinsatser.

Teknikstöd

Datastöd, utveckling, stöd och administration av ärendehanteringssystemet MiljöReda, veterinärvårdens dataregister ProVet och laboratoriets Wilab, skötsel av bilar och båt, kontorsmaterialförråd, kopiatorer, skrivare, fax, skanner, datorer, servrar, internetuppkopplingar, telefoner, växlar, lokaler, anskaffningar mm.

Övrigt

Arbetskydd, avtalsansvar, upphandlingar, personalförmåner, anordnande av interna och externa utbildningar, konferenser och seminarier, möten, myndighetsdagar och utflykter, posthantering, kopiering, skanning, inredning, statistik mm.

Myndighetsutövning

totalt 15,7 personår

Bilaga 2.2

Till myndighetsutövningen hör bland annat beredning av prövnings- och tillsynsärenden enligt lagstiftning och andra regelverk omfattande kunskapsinsamling, komplettering, inspektionsbesök, provtagningar, begäran om utlåtan, uppgörande av beslut, föredragning, införande av information i ärendehanteringssystem och registerhållning. Till varje ämnesområde hör även aktiv informations- och kunskapsspridning, mediehantering, ajourhållning med sakområdet samt utveckling och effektivisering av området, hantering av överklagade ärenden, samverkan med organisationer och myndigheter och att agera expertstöd till landskapsregeringen i lagstiftningsärenden samt vid uppgörande av planer och program.

I landskapet finns enligt myndighetens sammanslagna register mellan 1300 och 1500 permanenta verksamheter som myndigheten har regelbunden tillsyn över. Störst oklarhet om antal objekt finns inom djur- och miljöskyddet. Till detta kommer permanenta verksamheter av mindre omfattning, tillfälliga eller säsongsbundna verksamheter och aktiviteter, olyckor mm. Då samma anläggning kan kräva tillsyn med olika kompetenser innebär det att varje inspektör har tillsynsansvar för mellan 100 och 200 anläggningar. För prövning och tillsyn uttas en avgift av verksamhetsutövaren i enlighet med Ålands landskapsregerings fastställda taxa. Tillsynsavgiften är årlig, trots att den regelbundna tillsynen sker med olika årsintervall på flera besök per år till ett besök vart sjätte år beroende på verksamhetens riskkategori.

Till följd av resursbrist sker prövning av verksamheter i den grupp som har ansvar för tillsynen inom ämnesområdet, trots att prövningen kan omfatta många olika discipliner och därmed lagstiftningar. Miljötillståndsprövningarna har dock separerats dels för att nå ökad rättssäkerhet och bättre samordning då alla miljötillstånd hanteras av en mindre grupp, dels för att försäkra kompetens och effektivitet i prövningarna och dels för att inte belasta tillsynen och de mindre omfattande prövningarna med det långdragna och hårt lagstyrda förfarande som krävs vid en miljötillståndsprövning. Miljöprövningssgruppen avlastar även tillsynen med vissa andra miljöprövningar inom främst avlopp och avfall och en del av gruppen jobbar parallellt med tillsyn inom andra områden.

Veterinärtillsyn

3,4 personår

Gruppen som handhar provning, tillsyn och provtagning inom animalisk produktion består huvudsakligen av veterinärer. Inom området finns ca 160 större anläggningar, samt ett stort antal mindre anläggningar för djurhållning. Även import och export av djur, vissa livsmedelsinrättningar samt djurtransporter handhas av gruppen. Veterinärtillsynens livsmedelsanläggningar hör alla till högsta riskklass, varför hårda krav ställts på kontinuerlig och tät tillsyn. Grunden för provning och tillsyn återfinns främst i djurskyddslagen, smittskyddslagen och livsmedelslagen med tillhörande förordningar. Lagstiftningsområdet är mycket hårt reglerat i gemenskaps- och rikslagstiftning och därför även både komplext och omfattande.

Gruppen sköter även kontinuerligt köttbesiktning, provtagning och tillsyn vid slakterier och styckningsanläggningar samt omfattande obligatorisk nationell och internationell smittskyddsprovtagning på djurbesättningar, såsom salmonella, TSE, Maedi-Visna, Scrapie och VHS. Ungefär 70% av en tjänst läggs på besiktning vid Dahlmans slakteri. Årliga fiskhälsokontroller vid fiskodlingarna samt provtagning som hör till tvärvillkoren utförs också. Till uppgifterna hör den ofta besvärliga hanteringen av anmälningar om misskötsel av djur samt upprätthållande av värphöns- och djurtransportregister, register över nedgravning av djur samt registrering och uppdatering av olika nationella register med gemenskapskoppling. Gruppen håller även epidemiberedskap.

Exempel på verksamheter tillhörande veterinärtillsynens ansvarsområde

Partihandel, livsmedel

Livsmedelslager

Mejeri

Fiskodling

Fiskförädling, behandling, fiskeriprodukter

Köttslakteri

Fiskslakteri

Anläggning som behandlar/förädlar kött eller köttprodukter

Köttstyckningsanläggning

Djurstall

Pälsdjursfarm

Djurpark

Djurtransport

Livsmedel, alkohol och tobak

2,8 personår

Livsmedelsgruppen sköter tillsynen av livsmedelshantering och -hygien, livsmedelslokaler och alkoholserving samt tobakstillsyn. Antalet permanenta livsmedelsobjekt i landskapet överstiger 180, medan alkohol säljs i 115 lokaler. Till dessa tillkommer ett ansevärt antal tillfälliga eller säsongsbundna tillstånd för livsmedelshantering och alkoholserving vid olika evenemang. Alla livsmedelslokaler ska förutom godkännande av lokal och livsmedelshantering, godkännande vid förändring av verksamhet och innehavarbyten, även ha en kontinuerligt uppdaterad egenkontrollplan, vilken myndigheten godkänner och övervakar. Gruppen tillser även att nationella register inom området upprätthålls för att verksamhetsutövarna ska kunna verka. För att gruppens arbete ska fungera behöver extra resurser läggas in under sommarmånaderna.

Gruppen hanterar även olägenheter i livsmedelslokaler, spårbarhets- och förpackningsfrågor, matförgiftningar och beredskap, produkttillsyn, regelbunden mikrobiologisk livsmedelsprovtagning, provtagning av farliga ämnen och bekämpningsmedel i livsmedel, maletköttprovtagning och säsongsbunden lösglassprovtagning. Huvudsaklig lagstiftning är livsmedelslagen, alkohollagen och tobakslagen med förordningar. Antalet specifika och detaljerade författningar inom området är mycket stort och baseras på gemenskapslagstiftning. Flera större livsmedelsobjekt faller även under miljöskyddslagstiftningen.

Exempel på permanenta livsmedelsobjekt som hör till gruppens ansvarsområde

Livsmedelsindustri/fabrik, anläggning för behandling eller förädling av potatis eller rotfrukt, större, färdigmatsfabrik

Anläggning för behandling eller förädling av potatis eller rotfrukt, mindre grönsaks-, rotfrukt-, frukt- eller bärproduktfabrik

Passagerarfartyg

Landskapsfärja

Centralkök

Bryggeri, alkoholdrycksfabrik, buteljering av alkoholdrycker

Bageri

Stormarket

Livsmedelsaffär

Storkök

Restaurang och matservice

Café, kiosk, även lösglass, bed and breakfast

Gatukök

Livsmedels- och vattentransportföretag och fordon

Byggnad

1,7 personår

Byggnadstillsynen ritningsgranskar, godkänner och utövar regelbunden tillsyn över lokaler och andra liknande verksamheter där allmänhet vistas. Huvudkategorier av tillsynsobjekt är lokaler för vård och undervisning, samlingslokaler, yrkesmässig tillfällig bostad och hygienanläggningar. Dessa objekt uppgår till över 380 st. Gruppens huvudsakliga lagstöd finns i hälsovårdslagen med förordning och långtgående praxis och stöd finns från fastlandet. Flera anläggningar är bara öppna sommartid, varför extra sommarpersonal normalt utför ett tillsynsprojekt inom gruppens ansvarsområde.

Gruppen hanterar även husundersökningar till följd av misstanke om hälsovådlig inomhusmiljö såväl i permanenta tillsynsobjekt som i privata bostäder och på arbetsplatser. Detta kan handla om exempelvis ohyra, vattenskador, mögel, dålig ventilation, felaktigt byggnadssätt eller -material. Myndigheten utför undersökningar, fattar beslut och följer upp bevisade olägenheter. Vi har långtgående rättigheter och skyldigheter enligt lag att kräva åtgärder eller stänga lokaler och bostäder om risk för människors hälsa föreligger.

Exempel på permanenta tillsynsobjekt inom gruppens ansvarsområde

Skola
Daghem
Lekpark
Sjukhus
Läkarstation
Serviceboende, Vårdhem
Läkarmottagning och hälsovårdsmottagning
Idrotts- och kulturanläggningar
Små idrottsanläggningar, gym
Kulturhus o.dyl.
Samlingslokaler
Hotell
Camping, gästhamn
Pensionat, gästhem mm.
Bårhus
Solarium
Frisörsalong
Behandlingslokal

Vatten

1,4 personår

Vattengruppen handhar dricksvattenhygien, badstränder, provtagning av bassängvatten, vattenuttag, borrning i berg, viss grundvattenfarlig verksamhet samt ytvattenverksamheter såsom muddringar, utfyllnader, nedläggningar av kablar i vatten, vattenbyggnation mm. Antalet tillsynsobjekt med regelbunden tillsyn är drygt 130 st. De tillfälliga aktiviteterna är desto fler. Detta ger gruppen en ansevärd mängd mindre provningar, tillsyn över dessa samt över vattenrelaterade miljötillstånd. För dricksvatten och badstränder finns specifik och detaljerad lagstiftning. I övrigt finns lagstödet främst i vattenlagen och miljöskyddslagen, med tillhörande förordningar. Utan extra personalresurser för vattenprovtagning sommartid klarar gruppen inte sitt uppdrag.

Gruppens utmaning är den stora informations- och stödinsats som behövs till de många verksamhetsutövare som är engångskunder. Ämnesområdet omfattar komplicerade överväganden om verksamhetsutövarens rätt att utöva intrång på enskilda och allmänna intressen i vattenmiljön. Klagomålsärenden och överklaganden är relativt vanliga då allmänna och enskilda intressen störs i olika vattenärenden.

Exempel på permanenta tillsynsobjekt inom gruppens ansvarsområde

Vattenverk
Vattenledningsnät
Badstränder
Simbassänger
Uttag av vatten från sjöar – bevattningsvatten

Exempel på miljöprovningar inom gruppens ansvarsområde

Muddrings-, grävnings- eller fyllnadsarbete i vattenområde, över 100 kvadratmeter eller en volym massor över 50 kubikmeter.
Nedläggning av kabel som korsar farled, slingor i vattnet för värme- eller kylanläggning
Deponering av muddermassor i vattenområde.
Borrning i berg till ett djup av minst 60 meter.
Uttag av vatten från en sjö eller grundvattentäkt
Uppförande av vägbank i vatten.
Utförande av vattenföretag om det kan medföra

- fara för människors hälsa,
- sådana förändringar i naturförhållandena som är betydande,
- fara för översvämning eller allmän vattenbrist,
- ändring eller stängning av kungsådra,
- olägenhet för fiskens vandring eller möjlighet till fortplantning som är betydande,
- försämring av vattnets reningsförmåga eller annan kvalitetsförsämring
- betydande minskning av naturskönhet, trivseln, kulturvärdena, rekreativ möjlighet

Kemikalier och produktsäkerhet

1,0 personår

Kemikaliegruppen handhar prövning och tillsyn över anläggningar som hanterar kemikalier. Detta kan röra sig om allt från minuthandel av kemiska varor, via kemikalielager och oljedepåer till tvätterier, fordonstvätt och kemisk industri. Till myndighetens kännedom finns ca 130 permanenta verksamheter som myndigheten har regelbunden tillsyn över. Prövning enligt kemikalielagstiftningen sköts av brand- och räddningsmyndigheterna, medan gruppen hanterar miljögranskningar och tillsyn enligt miljöskyddslagen och produktsäkerhetslagen. Gruppen sköter även tillsyn över minutförsäljning av kemiska produkter. Samarbete med byggnadsbyråns brand- och räddningsenhet samt med brandcheferna ingår i uppgifterna.

Den regelbundna produktsäkerhetstillsynen, vilken syftar till att tillse att de produkter, varor och tjänster som erbjuds i samhället inte är hälsovådliga, samordnas med nationella årliga projekt i fastlandet eller i Sverige för att minska resursåtgången och effektivera arbetet. Detta kan handla om allt från säkra skidliftar och ridtjänster till leksakskontroll. Gruppen sköter även beredskap inom produktsäkerhetsområdet, vilket bl.a. omfattar avlägsning av farliga produkter.

Gruppen upprätthåller ett kompetensnod inom det lagstiftningsmässigt svårgenomträngliga och gemenskapslagstiftningsstyrda kemikalieområdet som stöd i kemikaliefrågor inom myndigheten, men även för andra myndigheter och allmänhet. Till detta hör bland annat REACH, gemenskapens nya system för registrering, utvärdering och godkännande av kemikalier.

Exempel på permanenta anläggningar inom kemigruppens ansvarsområde
Anläggning för metall-, plast- eller kemisk industri eller anläggning där flyktiga organiska föreningar används

Partihandel för kemiska produkter

Kemikalieterminaler där hälso- eller miljöfarliga kemikalier förflyttas

Upplag för flytande bränslen eller farliga kemikalier

Minutförsäljning (butik), verkstad (även fordonsservice, lackering)

Bränsledistributionsstation

Biltvätt

Tvättinrättning

Ishall, konstisbana

Köldmedieanläggning, större

Tryckeri

Lackerare

Träimpregnerare

Miljöstörande verksamhet

2,4 personår

Gruppen för miljöstörande verksamhet sköter prövning och tillsyn över en splittrad grupp tillfälliga och permanenta verksamheter som kan vara miljöstörande. Till dessa hör bl.a. avfalls- och avloppshantering, skrotar, förbränning, asfaltverk, sanering av förorenad mark, sågverk och bullrande verksamheter såsom vindkraft, mineraltäkter, krossar, flygfält, blästring och skjutbanor. Gruppen stöder även veterinärtillsynen och livsmedelsgruppen med prövning och tillsyn enligt miljöskyddslagstiftningen. Miljögranskningen inom avfall och avlopp sköts av miljöprövningsgruppen, medan denna grupp hanterar alla övriga granskningar inom området. Kommunen har ett tillsynsansvar över enskildas avfallshantering, vilket påverkar avfallstillsynen. Antalet permanenta anläggningar inom gruppens ansvarsområde är osäkert men beräknas till ca 200 st. Till detta kommer ett ännu okänt hundratal avloppsanläggningar.

Gruppens främsta utmaning är upprätthållande av kompetens inom ett brett och komplext område, ajourhållning med bästa tillgängliga teknik och lagstiftning, vägning av verksamhetens rätt till intrång i enskilda och allmänna intressen samt hantering av komplicerade klagomålsärenden, främst rörande buller eller olägenhet från avlopp och avfall.

Exempel på permanenta anläggningar inom gruppens ansvarsområde

Varv

Behandlingsanläggning för hantering av farligt avfall

Behandlingsanläggning för hantering av icke-farligt avfall

Övriga verksamheter som hanterar avfall

Deponi

Transport av avfall och avlopp

Avloppsanläggningar och reningsverk, (flera än 25 pe)

Sågverk

Stenbrott, stenkross, mineraltäkt

Begravningsplats

Asfalt-, cement- och betongstation

Kraftverk, pannanläggning eller annan förbränningsanläggning

Buss- och lastbilsdepå

Hamn, lastnings- eller lossningskaj

Flygplats

Motorsportbana, nöjespark

Skjutbanor

Vindkraftverk

Miljöprövning

3,0 personår

Miljöprövningsgruppen hanterar miljötillståndsprövningar enligt den gemenskapsstyrda, krävande och omfattande lagstiftningen på området. Dessutom hanterar gruppen vissa miljögranskningar främst avseende avfall och avlopp. Miljötillståndsprövningen är av rättssäkerhetsskäl hårt lagstyrd och omfattar inregistrering av ansökan, komplettering av ansökan, begäran om utlåtanden och utredningar, delgivning och utläggning av ansökan, begäran om yttranden, begäran om förklaring, beredning av tillståndsbeslut i enlighet med lagstiftningens krav på omfattning, föredragning för prövningsnämnden, delgivning av beslut samt vid behov hantering av överklagade beslut. En komplett ansökan i ett enklare ärende kan därför som snabbast hanteras på tre månader, medan sex månader normalt är ett minimum. Kravet på att inlämna en komplett ansökan ligger på verksamhetsutövaren, men ett omfattande stöd från gruppen behövs ofta för att ärendena ska bli tillräckligt väl utredda inför beslut.

Gruppens utmaning ligger i att lära sig tillräckligt mycket om varje enskild verksamhet på så kort tid som möjligt för att kunna vara ett stöd till verksamhetsutövaren under kompletteringsfasen samt sedan kunna producera ett rättssäkert och välbalanserat beslut med ändamålsenliga och uppföljningsbara villkor som tagit tillräcklig hänsyn till såväl verksamhetsutövares rätt till intrång som skyddet av enskilda och allmänna intressen. I detta arbete är avstämning mot fastlandet och Sverige centralt för att verksamheterna ska få lika förutsättningar. Administrationen vid delgivning och beslut samt prövningsnämnden hanteras av lednings- och stödfunktionen.

Exempel på miljöprövningspliktiga verksamheter (Bilaga 1 ÅFS 2008:130)

Förkortningar:

- a) ML landskapslagen (2008:124) om miljöskydd,
- b) VL vattenlagen (1996:61) för landskapet Åland,
- c) VF vattenförordning (1996:77) för landskapet Åland,
- d) RL landskapslagen (1981:3) om renhållning,
- e) T att tillståndsplikt gäller
- f) G att miljögranskningsplikt gäller.

1 Vattenpåverkande verksamhet

§	6:16 § 1 mom. c punkten VL: Tillförsel av övergödande ämnen direkt i ytvatten från verksamhet vars teoretiska årliga belastning på vattenmiljön uppgår till 200 kilogram fosfor eller 1 500 kilogram kväve.	T	
§	6:17 § 1 mom. a punkten VL: Utsläpp till ytvatten av ämnen och materia som kan medföra ytvattenfarlig förorening. (se 1 § VF)	T	
§	6:17 § 1 mom. b punkten VL: Direkta utsläpp till grundvatten av ämnen som kan medföra grundvattenfarlig förorening. (se 1 § VF)	T	

§	6:17 § 1 mom. c punkten VL: Återinföring till samma vattenförande lager av vatten som använts geotermiskt, vatten från gruva och dagbrott samt vatten som har pumpats ut i samband med byggnads- och anläggningsarbeten.	T	
§	6:17 § 1 mom. d punkten VL: Konstgjord infiltration till grundvatten.	T	

2 Primärnäringar

§	10 § 2 mom. g punkten ML: Djurhållande verksamhet med minst 150 djurenheter som avses i bestämmelser som utfärdats med stöd av VL. (se 6 § VF)	T	
2.1	Anläggning för djurhållning av fjäderfä eller svin, vilken förfogar över mer än 40 000 platser för fjäderfä.	T	
2.2	Djurhållande verksamhet med minst 30 djurenheter som avses i bestämmelser som utfärdats med stöd av VL. (se 6 § VF)		G
2.3	Pälsdjursfarm för minst 250 avelshonor av mink eller iller eller för minst 50 avelshonor av rävm eller sjubb eller för minst 50 avelshonor av andra pälsdjur eller annan pälsdjursfarm som med avseende på stallgödselproduktion eller miljöpåverkan motsvarar en pälsdjursfarm för 250 avelshonor av mink.		G
§	6:16 § a punkten VL: Tillförsel av övergödande ämnen direkt i ytvatten från fiskodling med en produktion om 20 ton fisk per år.	T	
2.4	Fiskodling med en produktion av minst 1 ton fisk per år.		G

3 Avloppsanläggning

§	6:16 § b punkten VL: Tillförsel av övergödande ämnen direkt i ytvatten från reningsverk med en kapacitet som uppgår till 900 personekvivalenter.	T	
3.1	Avloppsanläggning med en kapacitet som uppgår till mer än 25 personekvivalenter.		G

4 Livsmedelsindustri

4.1	Slakteri för en produktion baserad på en slaktvikt av mer än 50 ton per dygn.	T	
4.2	Slakteri för en produktion baserad på en slaktvikt av mer än 50 ton per år.		G
4.3	Framställning av livsmedel med beredning och behandling av animaliska råvaror (förutom mjölk) för en produktion av mer än 75 ton produkter per dygn.	T	
4.4	Anläggning för framställning av livsmedel med beredning och behandling av animaliska råvaror, utom mjölk, fisk och skaldjur, för en produktion av mer än 200 ton per år.		G
4.5	Anläggning för framställning av livsmedel med beredning och behandling av fisk- och skaldjursprodukter för en produktion av mer än 25 ton per år.		G
4.6	Framställning av mjölkprodukter baserad på en invägning av mer än 200 ton mjölk per dygn (årsmedelvärde).	T	
4.7	Anläggning för framställning av mjölkprodukter baserad på en invägning av mer än 50 ton per år.		G

4.8	Anläggning för produktion av mer än 10 ton glass per år.		G
4.9	Framställning av livsmedel med beredning och behandling av vegetabiliska råvaror för en produktion av mer än 300 ton produkter per dygn (kvartalsmedelvärde).	T	
4.10	Anläggning för framställning av livsmedel med beredning och behandling av vegetabiliska råvaror för en produktion av mer än 1 000 ton per år, med undantag av verksamheter som avses i punkt 4.12.		G
4.11	Anläggning för framställning eller raffinering av vegetabiliska eller animaliska oljor eller fetter, eller produkter av sådana oljor eller fetter, för en produktion av mer än 100 ton per år.		G
4.12	Anläggning för beredning eller konservering av frukt, bär, rotfrukter eller grönsaker för en produktion baserad på mer än 2 000 ton råvara per år eller anläggning för enbart tvättning eller rensning av frukt, bär, rotfrukter eller grönsaker för en produktion baserad på mer än 2 000 ton råvara per år, om verksamheten medför utsläpp av vatten som inte leds till ett tillståndspliktigt avloppsreningsverk.		G
4.13	Anläggning för tillverkning av stärkelse, stärkelsederivat eller socker.		G
4.14	Bageri som förbrukar mer än 15 ton torrjäst eller 50 ton annan jäst per år.		G
4.15	Anläggning för tillverkning av kvarnprodukter för en produktion av mer än 1 000 ton per år.		G
4.16	Anläggning för framställning av mer än 250 kubikmeter läskedryck per år.		G
§	10 § 2 mom. h punkten ML: Bryggeri med en produktionskapacitet av minst en miljon liter per år.	T	
4.17	Anläggning för framställning av råsprit eller av alkoholhaltiga drycker genom jäsning eller destillation motsvarande mer än 10 ton ren etanol per år.		G
4.18	Anläggning för framställning av mer än 1 ton malt eller jäst.		G
4.19	Anläggning för framställning av djurfoder för en produktion av mer än 500 ton spannmålsfoder eller mer än 100 ton per år annat foder, dock inte grovfoder i form av halm, hö eller ensilage. Med framställning menas malning, blandning eller pelletering av råvaror till bruksfärdigt djurfoder. Med spannmålsfoder avses foder som innehåller mer än 50 viktprocent spannmål. Foder som framställs och används inom den egna djurhållningen ska inte räknas in i ovanstående mängder. Denna punkt omfattar inte bearbetning av slaktbiprodukter och annat animaliskt avfall, tillverkning av oljekakor från vegetabiliska oljor och fetter eller tillverkning av mjöl eller pelletar av kött eller fisk.		G
4.20	Tobaksfabrik.		G
4.21	Kafferosteri för en produktion av mer än 10 ton per år.		G

5 Avfallshantering

§	28b § 1 mom. RL: Verksamhet som yrkesmässigt eller i offentlig anläggning återvinner eller slutligt omhändertar avfall, med undantag av vegetabiliskt jord- och skogsbruksavfall samt obehandlat träavfall.	T	
---	--	---	--

§	28i § RL: - yrkesmässig insamling av avfall, - yrkesmässig transport av avfall och - yrkesmässig försäljning eller förmedling av avfall för återvinning eller slutligt omhändertagande		G
5.1	Behandlingsanläggning som inte är tillståndspliktig där uttjänta produkter yrkesmässigt tas omhand för att tillvarata delar till försäljning, återanvändning eller annan materialåtervinning.		G
5.2	Avslutande av deponi.		G
5.3	Lagring av avfall från titandioxidindustrin, som avses i artikel 4 i EG-direktiv 78/176/EEG om avfall från titandioxidindustrin.	T	
5.4	Behandlingsanläggning för uttjänta fordon, som avses i artikel 6 i EG-direktiv 2000/53/EG om uttjänta fordon.	T	
5.5	Inrättning eller företag som utför behandlingsverksamhet av avfall från elektriska eller elektroniska produkter, som avses i artikel 6 i EG-direktiv 2002/96/EG om avfall som utgörs av eller innehåller elektriska eller elektroniska produkter (WEEE).	T	
5.6	Anläggning för animaliskt avfall för en produktion baserad på mer än 10 ton råvara per dygn.	T	

6 Energi

§	10 § 2 mom. a punkten ML: Kraftverk, pannanläggning eller annan anläggning som använder brännbara ämnen avsedd för produktion och distribution av 5 megawatt eller mer.	T	
6.1	Kraftverk, pannanläggning eller annan anläggning som använder brännbara ämnen avsedda för produktion och distribution av minst 1 megawatt.		G
§	10 § 2 mom. b punkten ML: Vindkraftverk eller grupper av vindkraftverk för produktion och distribution av 5 megawatt eller mer	T	
6.2	Vindkraftverk eller grupper av vindkraftverk för produktion och distribution av minst 500 kilowatt.		G
6.3	Olje- eller gasraffinaderi.	T	
6.4	Koksverk.	T	
6.5	Anläggning för överföring av kol till gas- eller vätskeformiga produkter.	T	
6.6	Förgasnings- eller kondensverk för trä, torv eller kol eller annan anläggning för tillverkning av fast, flytande eller gasformigt bränsle.		G

7 Lager

§	10 § 2 mom. f punkten ML: Lager för olja, petrokemiska eller kemiska produkter med en lagringsvolym för 1 000 kubikmeter eller mer.	T	
7.1	Lager för olja, petrokemiska eller kemiska produkter med en lagringsvolym för minst 100 kubikmeter.		G
7.2	Distributionsstation för flytande bränsle där volymen hos cisternerna är minst 10 kubikmeter.		G

8 Transport

§	10 § 2 mom. c punkten ML: Flygplats med en huvudrullbana som är 1 200 meter eller läng re.	T	
8.1	Flygplats eller helikopterplatta med minst 500 flygrörelser per år.		G
§	10 § 2 mom. d punkten ML: Hamn som i huvudsak är avsedd för handelssjöfart och som är lämplig för fartyg med en bruttodräktighet av 1 350 bruttoton eller mer.	T	
8.2	Depå för fler än 50 bussar eller lastbilar eller arbetsmaskindepå av motsvarande storlek.		G
8.3	Kemikaliebangård eller terminal där hälso- eller miljöfarliga kemikalier förflyttas från ett transportmedel till ett annat eller från ett transportmedel till ett upplag eller från ett upplag till ett transportmedel.		G
8.4	Anläggning för tvättning av mer än 5 000 personbilar per år eller mer än 1 000 tvättar per år av andra fordon såsom lastbilar eller traktorer.		G

9 Metallindustri

9.1	Anläggning för rostning och sintring av metallhaltig malm, inbegripet svavelhaltig malm.	T	
9.2	Anläggning för produktion av råjärn eller stål (primär eller sekundär smältning), inklusive utrustning för kontinuerlig gjutning, med en kapacitet som av mer än 2,5 ton per timme.	T	
9.3	Anläggning för produktion av mer än 1 ton järn, stål eller järnlegeringar per år.		G
9.4	Valsverk eller smidesverkstad för järnmetall.		G
9.5	Anläggning för behandling av järnbaserade metaller a) genom varmvalsning med en kapacitet av mer än 20 bruttoton stål per timme, b) genom hammarsmide där slagkraften per hammare överstiger 50 kilojoule eller när den använda värmeeffekten överstiger 20 megawatt eller c) genom anbringande av skyddsbeläggningar av smält metall med en inmatning som överstiger 2 bruttoton stål per timme.	T	
9.6	Järn- eller stålgiuteri med en produktionskapacitet av mer än 20 ton per dygn.	T	
9.7	Gjuteri eller annat smältverk med en produktionskapacitet av minst 200 ton per år.		G
§	10 § 2 mom. e punkten ML: Varv med kapacitet för fartyg med en bruttodräktighet av 1 350 bruttoton eller mer.	T	
9.8	Varv avsett för båtar vilka är längre än 12 meter.		G

9.9	Anläggning a) för produktion av icke-järnmetaller utifrån malmer, slig eller sekundärt råmaterial genom metallurgiska, kemiska eller elektrolytiska processer, eller b) för smältning, inklusive framställning av legeringsmetaller, av ickejärnmetaller inklusive återvinningsprodukter, (färskning, formgjutning etc.) med en smältningskapacitet av mer än 4 ton per dygn för bly och kadmium eller av mer än 20 ton per dygn för övriga metaller.	T	
9.10	Anläggning för ytbehandling av metaller eller plaster som använder en elektrolytisk eller kemisk process där behandlingsbaden har en volym som överstiger 30 kubikmeter.	T	
9.11	Varmdopningsanläggning eller ackumulatorfabrik.		G
9.12	Valsverk, smidesverkstad eller drageri för mer än 1 ton andra metaller än järnmetaller.		G
9.13	Anläggning för elektrolytisk eller kemisk ytbehandling av metaller eller plaster, anläggning för tillverkning av mönsterkort, betningsanläggning, fosfateringsanläggning eller anläggning för anodisering av aluminium.		G

10 Mineralindustri

10.1	Gruvdrift, provbrytning och maskinell guldgrävning.		G
10.2	Anläggning för anrikning av malmer eller mineraler.		G
10.3	Stenbrott eller stenbrytning som är anknuten till annat än jordbyggnadsverksamhet och där stenmaterial behandlas minst 50 dagar per år.		G
10.4	Permanent stenkross, asfaltstation eller anläggning för kalkstenmalning eller flyttbara stenkrossar, asfaltstationer eller anläggningar för kalkstensmalning eller andra anläggningar som finfördelar material, som är förlagd till ett visst område och i användning minst 50 dagar om året.		G
10.5	Anläggning för produktion av klinker (cement) i roterugn med en produktionskapacitet som överstiger 500 ton per dygn, eller av kalk i roterugn med en produktionskapacitet av mer än 50 ton per dygn, eller i andra typer av ugnar med en produktionskapacitet av mer än 50 ton per dygn.	T	
10.6	Anläggning för framställning av cement, kalk, krita eller kalkprodukter.		G
10.7	Anläggning för tillverkning av mer än 500 ton betong, varor av betong eller cement per år.		G
10.8	Anläggning för produktion av asbest och för tillverkning av asbestbaserade produkter.	T	
10.9	Anläggning för produktion av glas, inklusive sådana som är avsedda för tillverkning av glasfibrer, med en smältningskapacitet av mer än 20 ton per dygn.	T	
10.10	Anläggning för tillverkning av glas, glasfibrer eller andra glasvaror som omfattar blandning av glasråvaror (märg), smältning eller syrabehandling av glas, där glasråvaror med tillsats av bly- eller arsenikföreningar eller där mer än 5 ton andra glasråvaror per år förbrukas.		G

10.11	Anläggning för smältning av mineraler, inklusive sådana för tillverkning av mineralull, med en smältningskapacitet av mer än 20 ton per dygn.	T	
10.12	Anläggning för smältning av mineraler, inklusive sådana för tillverkning av mineralull.		G
10.13	Anläggning för tillverkning av keramiska produkter genom bränning, i synnerhet takpannor, tegel, eldfast sten, kakel, stengods eller porslin, med en produktionskapacitet som överstiger 75 ton per dygn, och/eller en ugnskapacitet som överstiger 4 kubikmeter och med en satsningsdensitet per ugn på mer än 300 kg per kubikmeter.	T	
10.14	Anläggning för tillverkning av lättgrus eller lättbetong.		G
10.15	Anläggningar för tillverkning av keramiska produkter genom bränning, i synnerhet takpannor, tegel, eldfast sten, kakel, stengods eller porslin, med en produktionskapacitet som överstiger 1 ton per år.		G
10.16	Anläggning för tillverkning av gipsskivor och fibercementskivor.		G
10.17	Anläggning för framställning av kol (hårt kol) eller av grafit elektroder genom bränning eller grafitisering.	T	

11 Kemisk industri

11.1	<p>Kemisk fabrik för framställning av kemiska, organiska produkter såsom</p> <ul style="list-style-type: none"> a) kolväten (linjära eller cykliska, mättade eller omättade, alifatiska eller aromatiska), b) syrenehållande organiska föreningar, särskilt alkoholer, aldehyder, ketoner, karboxylsyror, estrar, acetater, etrar, peroxider, epoxihartser, c) svavelinnehållande organiska föreningar, d) kväveinnehållande organiska föreningar, särskilt aminer, amider, nitronyl- och nitroföreningar, nitra-föreningar, nitriler, cyanater, isocyanater, e) fosfororganiska föreningar, f) halogenerade kolväten, g) metallorganiska föreningar, h) basplaster och andra polymerer (polymerer, syntetfibrer, regenererad cellulosa), i) syntetgummi, j) färgämnen och pigment samt såsom k) ytaktiva ämnen och tensider. 	T	
------	--	---	--

11.2	Kemisk fabrik för framställning av oorganiska baskemikalier och andra organiska ämnen såsom a) gaser, såsom ammoniak, klor eller klorväte, fluor eller fluorväte, koloxider, svavelföreningar, kväveoxider, väte, svaveldioxid, karbonylklorid (fosgen), b) syror, kromtrioxid, fluorvätesyra, fosforsyra, salpetersyra, saltsyra, svavelsyra, oleum, svavelsyrighet, c) baser, såsom ammoniumhydroxid, kaliumhydroxid, natriumhydroxid, d) salter, såsom ammoniumklorid, kaliumklorat, kaliumkarbonat, natriumkarbonat, perborat, silvernitratt samt såsom e) icke-metaller, metalloxider eller andra oorganiska föreningar såsom kalciumkarbid, kisel och kiselkarbid.	T	
11.3	Anläggning för tillverkning av smörjolja.		G
11.4	Anläggning för tillverkning av färg, lack eller tryckfärg för en produktion av mer än 1 ton per år.		G
11.5	Anläggning för tillverkning av plastprodukter där processen omfattar polymerisation eller mer än 1 ton andra plastprodukter per år.		G
11.6	Anläggning för tillverkning av konstfiber eller lim.		G
11.7	Anläggning för att genom vulkning tillverka gummivaror, om produktionen baseras på mer än 1 ton ovulkad gummiblandning per år.		G
11.8	Kemisk anläggning för framställning av gödselmedel baserade på fosfor, kväve eller kalium (enkla eller sammansatta).	T	
11.9	Anläggning för tillverkning av gödselmedel baserade på andra ämnen än fosfor, kväve eller kalium.		G
11.10	Kemisk anläggning för framställning av bekämpningsmedel.	T	
11.11	Kemisk anläggning med kemisk eller biologisk tillverkning av läkemedel.	T	
11.12	Kemisk anläggning för framställning av sprängämnen.	T	

12 Textilindustri

12.1	Garveri för en produktion av mer än 12 ton produkter per dygn.	T	
12.2	Anläggning för garvning eller annan beredning av läder eller pälsskinn för en produktion av mer än 2 ton färdigt läder eller färdigt pälsskinn per år.		G
12.3	Anläggning för förbehandling (tvättning, blekning och mercerisering) eller för färgning av fibrer eller textilier där behandlingskapaciteten överstiger 10 ton per dygn.	T	
12.4	Anläggning för förbehandling eller färgning av fibrer eller textilier av mer än 10 ton fibrer eller textilier per år.		G
12.5	Tvätterier för mer än 1 ton tvättgods per dygn.		G
12.6	Kemtvätt.		G

13 Skogsindustri

13.1	Industriell anläggning för a) framställning av pappersmassa av trä eller andra fibrösa material, eller för b) framställning av papper och papp där produktionskapaciteten överstiger 20 ton per dygn.	T	
13.2	Anläggning för framställning av mer än 1 ton returfibermassa per år och tillverkning av mer än 1 ton per år papper eller kartong.		G
13.3	Anläggning för tillverkning av träfiberskivor, fanér eller plywood, med undantag för verksamhet som avses i punkt 13.4.		G
13.4	Anläggning för tillverkning av mer än 500 kubikmeter spånskivor eller andra produkter av spån per år.		G
13.5	Sågverk vars produktionskapacitet är minst 6 000 kubikmeter sågvirke per år.		G
§	10 § 2 mom. i punkten ML: Träskyddsbehandlingsanläggning som behandlar virke genom tryck- eller vacuumimpregnering.	T	
13.6	Träskyddsbehandlingsanläggning eller annan anläggning som använder träskyddskemikalier.		G
13.7	Upplag av obarkat virke i vatten där minst 500 kubikmeter virke kan förvaras.		G
13.8	Anläggning för framställning eller bearbetning av träbaserat bränsle, eller av bränsleprodukter som är baserade på skogs- eller jordbruksprodukter, i form av träull, trämjöl, flis, spån eller liknande samt pellets eller briketter baserat på mer än 3 000 kubikmeter råvara per år.		G

14 Fritidsanläggningar

§	10 § 2 mom. j punkten ML: Anläggning för motorsport med en sammanlagd asfalterad banyta som överstiger 30 000 kvadratmeter.	T	
14.1	Utomhus belägen motorsportbana.		G
14.2	Utomhus belägen permanent skjutbana.		G
14.3	Djurpark där djurens årliga sammanlagda utsöndring, i fårskt träck eller urin, är minst 3 000 kilogram kväve eller minst 390 kilogram fosfor.		G
14.4	Nöjespark.		G

15 Vattenföretag

§	6:15 § 2 mom. f punkten VL: Byggande, fyllning, pålning, grävning, muddring, sprängning eller rensning i vattenområde om den bottenyta som verksamheten omfattar i vattenområdet uppgår till mer än 500 kvadratmeter.	T	
15.1	Muddrings-, grävnings- eller fyllnadsarbete i vattenområde, om den bottenyta som verksamheten omfattar i vattenområde uppgår till mer än 50 kvadratmeter.		G
15.2	Deponering av muddermassor i vattenområde.		G
15.3	Borrning i berg till ett djup av minst 60 meter.		G
15.4	Utläggning av slingor i vattnet för värme- eller kylanläggning.		G

§	6:15 § 2 mom. d punkten VL Tagande av ytvatten ur sötvattenområde då det sammanlagda uttaget, varvid flera anläggningars uttag ur samma vattenförekomst räknas samman, överstiger 200 000 kubikmeter vatten per år.	T	
15.5	<p>Uttag av vatten från en sjö, från det att vatten inte längre rinner ut från sjön, där det sammanlagda årliga vattenuttaget sänker vattenytan</p> <p>a) med mer än 10 centimeter (volymen som det motsvarar inom parentes) för</p> <ul style="list-style-type: none"> – Möträsk i Finström och Saltvik (18 000 kubikmeter), – Stora Svartträsk i Finström (9 600 kubikmeter), – Tjudö träsk i Finström (81 000 kubikmeter), – Olofsnäs träsk i Geta (37 600 kubikmeter), – Östra Kyrksundet i Sund (197 500 kubikmeter), – Västra Kyrksundet i Sund (56 200 kubikmeter), – Lilla Svartträsk i Finström (1 700 kubikmeter) och – Degerbergsfjärden i Jomala (6 500 kubikmeter) samt <p>b) med mer än 2,5 centimeter (vattenvolymen som det motsvarar inom parentes) för</p> <ul style="list-style-type: none"> – Vestmyra träsk i Hammarland (2 650 kubikmeter), – Bränneriträsket i Finström (880 kubikmeter), – Storträsk i Finström (15 020 kubikmeter), – Bjärströms träsk i Finström (6 300 kubikmeter), – Kvarträsk i Finström (4 470 kubikmeter), – Slussfjärden i Finström (2 410 kubikmeter), – Norra Långsjön i Saltvik (12 390 kubikmeter) och – Dalträsk i Saltvik (6 310 kubikmeter), <p>c) utom i de fall som anges i 2 kap. 7 § vattenlagen för landskapet Åland, från</p> <ul style="list-style-type: none"> – Norrträsk i Finström, – Bolstaholms träsk i Geta, – Koldon träsk i Finström, – Katthavet och Kungsöfjärden i Jomala, – Höckböle träsk i Geta och – Länabba träsk i Finström samt <p>d) med mer än 5 centimeter för övriga sjöar.</p>		G
15.6	<p>Annat vattenuttag än för hushållsvatten och det som anges i 2:7 § VL då vatten inte längre rinner ut från</p> <ul style="list-style-type: none"> – Dalkarby träsk i Jomala, – Markusbölefjärden i Finström, – Långsjön i Finström och Jomala, – Borgsjön i Sund, – Lavsböle träsk i Saltvik, – Toböle träsk i Saltvik, – Oppsjön i Kökar, eller från – annan sjö där hushållsvatten tas för fler än 50 personer eller medeluttaget för hushållsvatten överskrider 10 kubikmeter per dygn. 		G

15.7	Uttag av hushållsvatten från en sjö då vatten inte längre rinner ut från sjön och det totala årliga vattenuttaget motsvarar en volym som sänker vattenytan a) med mer än 10 centimeter (volymen som det motsvarar inom parentes) för – Markusbölefjärden i Finström (145 300 kubikmeter), – Långsjön i Finström och Jomala (138 300 kubikmeter), – Lavsböle träsk i Saltvik (27 300 kubikmeter) samt b) med mer än 5 centimeter (volymen som det motsvarar inom parentes) för – Dalkarby träsk i Jomala (8 300 kubikmeter), – Toböle träsk i Saltvik (25 800 kubikmeter), – Borgsjön i Sund (8 600 kubikmeter) eller för – Oppsjön i Kökar (10 600 kubikmeter).		G
§	6:15 § 2 mom. e punkten VL: Täkt av mer än 10 000 kubikmeter grundvatten per år, varvid flera anläggningars uttag ur samma vattenförekomst räknas samman.	T	
15.8	Täkt av mer än 10 kubikmeter grundvatten per dygn, varvid flera anläggningars uttag ur samma grundvattentillgång ska räknas samman.		G
§	6:15 § 2 mom. a punkten VL: Anläggande av bro, tunnel eller annan transportanordning i, över eller under allmän farled.	T	
§	6:15 § 2 mom. b punkten VL: Utläggande eller upptagning av ledning eller kabel i allmän farled om inte godkännande till företaget från den myndighet som har att övervaka farleden har inhämtats.	T	
§	6:15 § 2 mom. c punkten VL: Annan med 6:15 § 2 mom. a och b punkterna (se ovan) jämförbar olägenhet för samfärdseln.	T	
15.9	Uppförande av vägbank i vatten.		G
§	6:15 § 2 mom. g punkten VL: Anläggande av våtmark över 5 hektar.	T	
§	6:15 § 2 mom. h punkten VL: Markavvattning av mer än 5 hektar undantaget dränering av jordbruksmark genom täckdikning med dräneringsrör som har en största diameter om 300 millimeter av jordbruksmark.	T	
§	6:15 § 2 mom. i punkten VL: Uppdämning av mer än 20 000 kubikmeter vatten per år från samma avrinningsområde.	T	
§	6:15 § 1 mom. VL: Tillstånd för utförande av vattenföretag krävs om genomförandet berör enskild rättsinnehavares rätt och inte samtliga berörda rättsinnehavare godkänt åtgärden.	T	

§	6:18 § a – g punkterna VL: Utförande av vattenföretag om det kan medföra a) fara för människors hälsa, b) sådant förändringar i naturförhållandena eller av existensbetingelserna för de i naturen levande organismerna som är betydande, c) fara för översvämning eller allmän vattenbrist, d) ändring eller stängning av kungsådra, e) olägenhet för fiskens vandring eller möjlighet till fortplantning som är betydande, f) försämring av vattnets reningsförmåga eller annan kvalitetsförsämring som inte är ringa eller g) betydande minskning av naturskönheten, trivseln i omgivningen, kulturvärdena eller rekreativsmöjligheterna.		G
---	--	--	---

16 Övrigt

16.1	Sjukhus med flera än 200 vårdplatser.		G
16.2	Begravningsplats.		G
16.3	Krematorium.		G
16.4	Anläggning i vilken sandblästring sker utomhus.		G
16.5	Anläggning som avses i 3 och 4 §§ statsrådets förordning om begränsning av utsläpp av flyktiga organiska föreningar förorsakade av användning av organiska lösningsmedel i vissa verksamheter och anläggningar (FFS 435/2001).		G
16.6	Sanering av förorenad mark, sediment eller grundvatten som riskerar att medföra en betydande miljöpåverkan.		G
16.7	Anläggning som är avsedd för ytbehandling av material, föremål eller produkter och som använder organiska lösningsmedel, i synnerhet för appretering, tryckning, bstrykning, avfettning, vattenskyddsimpregnering, limning, målning, rengöring eller impregnering med en förbrukning av lösningsmedel som överstiger 150 kg per timme eller mer än 200 ton per år.	T	

Myndighetstjänster

totalt 10,2 personår

Bilaga 2.3

ÅMHM har i uppdrag av Ålands landskapsregering att tillhandahålla veterinärvårdstjänster och laboratorietjänster i landskapet.

Veterinärvård

1,6 personår

Veterinärvården omfattar nyttodjursvård, smådjursvård och veterinärjour.

Nyttodjursvården innebär att myndigheten erbjuder sjukvårdstjänster till dem som håller djur i produktionssyfte, såsom köttjur, mjölkjur, får, hästar och fisk. Detta omfattar allt från råd, undersökning och medicinering till hjälp vid förlösningar, akut sjukvård, operationer och avlivningar. En del av arbetet sker via telefon, medan huvuddelen av sjukvården ges genom ambulerande verksamhet vid produktionsstället. För tjänsterna betalar djurhållaren avgift enligt den kommunala avgiftstaxan direkt till veterinären.

Myndigheten erbjuder grundtjänster inom smådjursjukvård vid smådjurskliniken Zoodiaken vid kommunkansliet i Jomala. Klinikens inkomster tillfaller landskapsregeringen. Klinikens huvudsyfte är att användas vid behandling av jourfall, men den ska även stöda och komplettera det privata utbudet samt erbjuda myndighetens veterinärer möjlighet att upprätthålla nödvändig grundläggande kompetens för hantering av smådjur under jourtid. Kliniken håller därför öppet någon timme i veckan per veterinär som håller jour, vilket innebär en öppetid på någon timme fyra dagar i veckan. Vid kliniken finns bland annat röntgenutrustning, ultraljud och möjlighet till kliniska och operativa ingrepp. Genom omläggning av veterinärvården under 2010 eftersträvas en liten nettoinkomst för verksamheten vid Zoodiaken.

ÅMHM upprätthåller även veterinärjour för akuta sjukdomsfall under kvällar, nätter och på helger. Denna tjänst gäller såväl nyttodjur som smådjur och delas mellan veterinärerna. Till följd av vakanshållning av fiskhälsoveteriärens tjänst har jorens sårbarhet ökat och en extra resurs behöver därför sättas in under sommaren.

Laboratorietjänster

totalt 8,7 personår

Myndighetens laboratorium i Prestgårdenby, Jomala, erbjuder lokalt efterfrågade kemiska och mikrobiologiska analys- och provtagningstjänster inom livsmedel, vatten, avlopp, jord, gödsel och foder. Dessutom utför laboratoriet provtagning av vattenmiljön för Ålands landskapsregerings räkning. Laboratoriet är delat i två enheter; en enhet för kemiska analyser och en för mikrobiologiska analyser. Till laboratoriet hör ca 2 personår som i denna uppställning lagts under lednings- och stödfunktionen.

Laboratoriet har sedan 2009 ett kvalitetsledningssystem som omfattar hela laboratoriet, efter att våren 2009 ackrediterats även på kemiska analyser i jord och vatten. Laboratoriet granskas årligen av ackrediteringsorganet FINAS och deltar i flera i provningsjämförelser i kvalitetssäkringssyfte.

Laboratoriets kemienhet

6,0 personår

Omfattningen av laboratoriets kemienhets årliga vattenanalyser påverkas i hög grad av Ålands landskapsregerings miljöbyrås vattenövervakningsprogram, vilket fastställs i början av det nya året. Kraven på provtagning ställs i EG:s ramdirektiv för vatten, i syfte att övervaka och skydda vattnen bättre. De delar av detta program som brukar skötas av kemienheten är bland annat:

- provtagning och analys varannan vecka under den isfria perioden på provplatser belägna i Mariehamn, Lemland, Föglö, Sottunga, Kumlinge, Brändö, Vårdö och Lumparland.
- under juli-augusti besöks vid tre olika tillfällen 90 st. s.k. "Åland Runt"-provplatser utspridda runt Åland för att undersöka näringshalterna i havsvattnet i skärgårdsområdena.
- undersökningar i ett antal vikar och djupropar utförs för att följa med syresituationen, salthalten och näringsämnen i dessa.
- kontrollprogrammet för Vargsundet/Ösundet följs upp.
- prov tas från alla dricksvattentäkter samt från ett antal sjöar och träsk vars vatten utnyttjas för bevattning för att följa med miljötillståndet i dessa.
- bottenundersökningar görs i sjöar och träsk som nyttjas för bevattning.
- för att bestämma belastningen från olika typer av markområden utförs noggranna flödesmätningar och näringsämnesanalyser i ett antal utfallsdiken.

Enheten deltar även i karteringen av alger som leds av Finlands miljöcentral och utför analyser avseende förekomst av blågröna alger i vattnen på och runt Åland för landskapsregeringens räkning.

Enheten erbjuder också kemiska och fysikaliska analyser på avloppsvatten från kommunala och privata reningsverk och kontroll av recipienterna för att

undersöka reningsverkens reningsgrad och påverkan på vattenmiljön. Dessa kontroller utgör normalt krav som ställs i reningsverkens miljötillstånd eller miljögranskningsbeslut.

Kemienheten utför även näringsämnesanalyser i odlingsjord och foder (hö, ensilage, spannmål, grönsaker) både för jordbrukares och för Ålands försöksstations behov. Av drygt 2000 jordprov (ca 14 000 analyser) och 300 foderprov (888 analyser) som lämnas in till laboratoriet, utgörs ca 10 % av jordproven och ca 60 % av foderproven av prov från Ålands försöksstation. Resten lämnas av åländska jordbrukare. Markkartering, dvs. jordanalys, är obligatorisk för de jordbrukare som erhåller miljöstöd.

Under augusti - september deltar laboratoriet i försöksstationens falltalsprognos på brödsäd. Falltal och fukthalt analyseras och resultaten publiceras i tidningarna. Med hjälp av falltalsprognosen får jordbrukarna information om optimal skördetid för brödsäd med avseende på bakningsegenskaper.

Laboratoriets mikrobiologiska enhet

2,7 personår

Mikrobiologiska enheten analyserar mikroorganismer i livsmedel och vatten samt kliniska prover från djur. Huvuddelen av de mikrobiologiska analyserna är ackrediterade och arbetet vid enheten följer därför ett krävande kvalitetsledningssystem där alla steg dokumenteras och kan följas upp. Mikrobiologiska analyser kräver stor renlighet samt delvis långa inkubations- och därmed analystider då mikroberna växer för att förekomsten ska kunna utvärderas.

Enheten utför analyser på drygt 800 mikrobiologiska vattenprover (ca 3000 analyser), bestående av dricks-, bad-, bassäng- och bevattningsvatten, och ca 350 livsmedelsprover (ca 1300 analyser). Av dessa utgörs ca en fjärdedel av prover tagna av myndigheten, vars antal direkt påverkas av myndighetens resurser, och som direkt eller indirekt betalas av verksamhetsutövaren. Resten av proven lämnas från annan offentlig förvaltning och privata kunder.

Enheten analyserar även ca 700 kliniska prover från djur och ett hundratal mikrobiologiska miljöprover inlämnade främst av verksamhetsutövare.

Myndighetens planerade aktiviteter och mål för 2009

Myndighetsövergripande aktiviteter och mål

Samordning

Alla ingående delar av myndigheten hade egna rutiner och beslutsstrukturer vid sammanslagningen den 1 januari 2008. Ett omfattande arbete pågår där myndighetsstrukturen och förvaltningsrutinerna byggs från grunden genom att de bästa bitarna från de ingående enheterna och från motsvarande externa myndigheter samordnas till en ny struktur. Rättsäkerhet, effektivitet och kunden sätts i fokus. Detta omfattar allt från diarie- och arkivsystem, via postgång och interna blanketter, till ärendegång, mallar och beslutsinnehåll. I detta väljer myndigheten att så långt som möjligt hantera dokument digitalt och på så vis få en bättre och snabbare spårbarhet. Vi väljer där det är möjligt att införa modernare och effektivare arbetsmetoder i syfte att nå bättre kvalitet och långsiktighet.

Att starta en ny myndighet innebär även införande av personal- och ekonomi-rutiner, arbetsordningar, arbetarskydd och ledningssystem, ingå nya avtal, göra inventeringar och likrikta och samordna tjänstemännens förutsättningar att utföra ett gott arbete. Uppdraget behöver även klargöras och kommuniceras i organisationen, liksom ansvarsfördelningen mellan Ålands landskapsregering och myndigheten.

- ÅMHHM planerar att fortsätta uppbyggnaden av en modern och effektiv myndighet under 2010, innan myndigheten går in i en tydligare effektiviserings- och utvecklingsfas.

Det är viktigt för trovärdigheten att myndigheten visar vägen i miljö- och kvalitetsledningsarbetet. Laboratoriet har redan ett kvalitetsledningssystem i sin ackreditering, men även resten av myndigheten har ambitionen att införa ett integrerat och i organisationen förankrat miljö- och kvalitetsledningssystem för en tydlig och transparent förvaltning. Detta kräver bland annat att alla arbetsprocesser och ansvarsfördelningar dokumenteras och samordnas. För att ett ledningssystem ska fungera bör rutinerna tas fram av dem som arbetar med frågorna. Myndigheten har utsett en projektansvarig för arbetet som ska hålla i den övergripande strukturen, samordning och utbildning samt avsätter tid för dokumentation av rutiner inom de olika ansvarsområdena. Arbetet skulle ha inletts under 2009 med målet att leda till en certifiering inom tre år, men har till följd av den finansiella osäkerheten och personalbrist fått skjutas till 2010.

- Inleda arbetet med ett miljö- och kvalitetsledningssystem genom att utbilda personal och upprätta rutiner för centrala processer. Målet är att bli certifierade 2012, om resurser kan avsättas för arbetet.

Planering

ÅMHM ska enligt regeringens direktiv vara en resultatstyrd myndighet. För att nå detta måste myndigheten och dess anställda ha en gemensam syn på verksamheten. Vi inledde därför redan i januari 2008 en gemensam process för att ta fram strategier och övergripande mål för verksamheten. Verksamhetsidé och vision var de första resultaten av denna process som under 2009 gick vidare i att ta fram en första version på ett balanserat styrkort för hela verksamheten. Arbetet kommer att fortsätta under 2010. Resultatplaneringens övergripande syfte är att nå en bättre samordning av insatserna och rikta resurser tydligare till prioriterade områden.

Som en del av myndighetens verksamhetsplanering och uppföljning har ÅMHM infört ett enkelt digitalt tidrapporteringsystem på person- och aktivitetsnivå för myndighetsutövningen. Systemet ger inte bara ett system för hantering av flexitid utan även underlag för uppföljning, omprioritering och redovisning på aktivitetsnivå samt underlättar kommunikationen och tjänar som underlag till nästa års resursfördelningsplan. Baserat på erfarenheterna hittills avser myndigheten att fortsätta med systemet åtminstone under 2010.

- Utvecklingen av resultatplaneringen i en gemensam process där hela myndigheten deltar fortsätter. Ett verktyg i detta är de individuella resursfördelningsplaner med kontinuerlig uppföljning som vi fortsätter med inom myndighetsutövningen.

Datasystem

Vi är helt beroende av välfungerande databaser och -system för att kunna utföra våra uppdrag på ett effektivt vis. Vi har tre centrala datasystem; ärendehanteringssystemet MiljöReda som hanterar objekt och ärenden i myndighetsutövningen, veterinärvårdssystemet ProVet för hantering av veterinärvårdstjänster samt Wilab för hantering av prover och laboratorieanalysresultat. Utöver detta använder vi en handfull fastländska register. Alla interna system kan hantera grundläggande fakturering, inregistrering och diariehantering, men kräver utveckling och anpassning till myndighetens behov för att fungera tillfredställande och kunna ge lämpligt underlag till uppföljning. Utvecklingsarbetet påbörjades 2008, men är mycket omfattande och tidskrävande och förväntas därför pågå under flera år.

- Utveckla datahanteringssystemen MiljöReda, ProVet och Wilab för en effektivare och spårbar hantering av uppdrag och tjänster samt för målanpassad uppföljning.

För att kunna ge bättre service till kunderna genom att skicka faktura med analysresultat och beslut och för att undvika den manuella och tidskrävande dubbelregistreringen hos oss och landskapsregeringen har nya faktureringsrutiner införts. Denna innebär bland annat en digital koppling från MiljöReda och Wilab mot landskapsregeringens ASW-system samt införande av dokumenterade rutiner för fakturering. Systemet infördes 2009, men fungerar inte tillfredställande. Insatser behövs nu för att utveckla systemen och på så vis öka effektiviteten och förbättra kundservicen.

- Vidareutveckla och effektivera faktureringsrutinerna som möjliggör att fakturor kan gå ut med beslut och analysresultat.

Informationsspridning och expertstöd

Myndigheten ska vara modern, öppen, lättillgänglig och serviceinriktad, gärna under alla dygnets timmar. En betydande del av myndighetens kunskapsspridning till och kommunikation med allmänhet, verksamhetsutövare, kommuner och andra myndigheter kommer därför att ske via myndighetens hemsida. Hemsidan i sitt grundutförande sjsätts under 2009, men behöver byggas ut och vidareutvecklas med koncentration till 2010 och 2011. Detta gäller exempelvis att utöka materialet på hemsidan, möjliggöra inskickning av digitala blanketter, införa hänvisningar till viktigt material på andra sidor mm. Bland annat möjligheten att lämna in borrhingsprotokoll via nätet utreds under 2010 i syfte att höja servicenivån.

- Vidareutveckla och utöka hemsidan för att bli mer kundvänlig och informativ för allmänhet, verksamhetsutövare, kommuner och andra myndigheter.

I miljöskyddslagen åläggs ÅMHHM att publicera ärendehantering i alla miljöprövningsärenden. Detta görs nu manuellt till hemsidan. För att spara resurser och för att förbättra kundservicen planerar vi att under 2010 inskaffa och ta i bruk en modul till ärendehanteringssystemet MiljöReda som möjliggör en mer automatiserad publicering av central information om öppna ärenden på nätet.

- Inskaffa och ta i bruk en modul som möjliggör en mer automatiserad publicering av information om öppna ärenden vid myndigheten.

Myndigheten är ny och dess uppdrag okänt i landskapet. Många av våra uppdrag har ett betydande allmänintresse, men tiden är knapp för informationsspridning. Vi har därför en stor utmaning i att hitta fungerande rutiner för att aktivt och på ett lättillgängligt sätt sprida information om oss och våra uppgifter. Genom ökad kunskapsspridning kommer vårt arbete att underlättas då verksamhetsutövare vet att vända sig till oss för råd i god tid. Detta förflyttar våra insatser från korrigerande åtgärder till förebyggande åtgärder, vilket är enklare och billigare för verksamhetsutövaren samt mindre resurskrävande för oss. ÅMHHM planerar därför att under 2010 fortsätta avsätta resurser för informationsaktiviteter såsom riktade informationstillfällen, mediekontakter och ett öppet hus för allmänheten.

- Fortsätta arbetet med att aktivt sprida information om myndighetens arbete genom väl valda, riktade och återkommande insatser.

En betydande del av myndighetens arbete utgår från krav som ställs på myndigheten och verksamheter i lagstiftningen. En svårtolkad eller bristfällig lagstiftning är tids- och resurskrävande för både oss och verksamhetsutövarna. Vi är kunniga inom våra sakområden och har god kännedom om verksamheterna i landskapet och de konflikter som kan uppstå då motstående intressen kolliderar. Vi hoppas därför fortsättningsvis kunna avsätta vissa resurser till att stöda landskapsregeringen vid utveckling av främst lagstiftningen, men även planer och program inom våra verksamhetsområden. Under 2010 förväntas bland annat förslag på ny hälsovårdslagstiftning, veterinärvårdslag och djurskyddslag att läggas, utöver de årliga förändringarna i gemenskapslagstiftningen. Nuvarande hälsovårdslagstiftning är från 60-talet och synnerligen omodern, medan landskapet helt saknar veterinärvårdslag sedan sammanslagningen till ÅHS.

- Stödja landskapsregeringen i lagstiftningsprojekt inom vårt kompetensområde, vilket under 2010 bland annat förväntas vara förslag till ny hälsovårdslagstiftning och veterinärvårdslag samt implementeringen av några gemenskapsförfattningar om djurskydd och miljöskydd.

Personal

Myndigheten ansvarar för komplexa och breda ämnesområden i ständig utveckling. Utöver detta får ÅMHHM årligen nya och utökade arbetsuppgifter främst genom förnyad lagstiftning med sin grund i gemenskapslagstiftning. Detta ställer stora krav på personalens kompetens. Vår kompetens är central för att vi ska kunna leverera ett kvalitativt, balanserat och rättssäkert resultat med en begränsad resursinsats. En god kunskapsförsörjning är därför en förutsättning för att kunna utföra våra arbetsuppgifter och tillgodose våra kunders behov. En gemensam kompetensutvecklingsplan med individuella och årligen uppdaterade och uppföljningsbara utvecklingsplaner bygger stommen i vår kontinuerliga och riktade kunskapsförsörjning.

I och med sammanslagningarna av olika verksamhetsområden kan en del av den individuella kompetensutvecklingen stödjas av arbetsuppgiftsrotation och genom att personal tillåts vikariera på varandras arbetsuppgifter. På så vis ökar förståelsen mellan tidigare skilda enheter och sammanhållningen stärks. Detta förebygger även hemmablindhet som kan förekomma då samma person arbetar med samma uppgifter under lång tid.

- Alla anställda ska ha en årligen uppdaterad och individuell kompetensutvecklingsplan innehållande både individuella mål och utvecklingsinsatser, vilken följs upp med regelbundna intervall. I samma syfte uppmuntras och stöds arbetsrotation inom myndigheten.

Som ett komplement till den individuella kompetensutvecklingen har vi identifierat flera områden där hela myndigheten kunde förkovras för att nå bättre resultat. Detta rör sig exempelvis om förvaltningskunskap, juridik, att skriva korrekt och tydligt, hantering av våra datasystem, ord- och kalkyleringsprogram, kvalitetsledning samt mediehantering. Myndigheten står utanför den centrala förvaltningen och anordnar därför själv utbildning för personalen.

- Planen är att genomföra minst två gemensamma utbildningstillfällen för personalen inom för verksamheten relevanta områden under 2010.

Mål och aktiviteter för myndighetsutövningen

Bilaga 3.2

Vid prövning och tillsyn prioriterar myndigheten ärendena i huvudsak enligt:

1. Akuta situationer
2. Prövningar som verksamhetsutövaren är beroende av för att kunna utföra planerade åtgärder
3. Lagstadgad övervakning och provtagning som återrapporteras nationellt och internationellt
4. Årsavgiftsbaserad tillsyn enligt tillsynsplan
5. Anmälningar och andra prövningsärenden av icke-akut natur
6. Andra ärenden

Till sista punkten "andra ärenden" hör exempelvis registreringsärenden, utlåtanden och stöd till andra myndigheter, genomgång av återrapporteringar, sammanställningar av rapporteringar, register- och aktutdrag, stöd till landskapsregeringen rörande planer och program mm.

ÅMHM får hela tiden in nya miljöprövningsansökningar samtidigt som myndigheten har ett arv av gamla miljötillståndsansökningar vilka övertogs från Ålands miljöprövningsnämnd. De flesta gamla och nya ansökningar avser verksamheter som är i drift, men som enligt lag behöver ett nytt tillstånd eller revidering till följd av befintlig eller förändrad lagstiftning. För prioritering i denna ansamling av ärenden behövs ett stöd, varför följande prioriteringsordning inom miljöprövningen föreslås:

1. Prövningar som verksamhetsutövaren behöver för att kunna starta eller förändra sin verksamhet
2. Prövningar av ärenden övertagna från Ålands miljöprövningsnämnd
3. Återförvisade ärenden från domstol, om de inte avser någon av ovanstående punkter
4. Övriga miljöprövningar

ÅMHM har fler arbetsuppgifter och -uppdrag än de personella resurserna räcker till, varför myndigheten liksom tidigare enheter tvingas ned- och bortprioritera vissa lagstadgade myndighetsuppgifter, efterfrågad service och konsultliknande uppdrag. För att utföra alla våra uppgifter skulle flera tjänster behövas.

Bland annat följande uppgifter har myndigheten valt att ned- eller bortprioritera:

- efterfrågade konsultliknande insatser t.ex. utlåtanden och provtagning inom inomhusmiljö
- tillsyn över tvärvillkor mm. för jordbruksbyråns bidragssystem
- marknadsövervakning enligt livsmedelslagen
- tillsyn i den omfattning som krävs enligt livsmedelshygienidirektiv från statliga verk och ministerium (t.ex. sex gånger per år på anläggningar för animalisk produktion)
- tillsyn i den omfattning som krävs enligt renhållningslagen (vartannat år)

- lagstadgad tillsyn över fartyg som anlöper i landskapets hamnar enligt 16 § landskapslag (2003:58) om mottagning i hamn av fartygsgenererat avfall och lastrester (25 % av hamnanlöpen bör inspekteras)
- expertutlåtanden till andra myndigheter och kommuner, som inte direkt påverkar myndighetens arbete
- stöd till landskapsregeringen vid framtagande av planer och program
- rapportsammanställningar till andra myndigheter
- regelbunden myndighetsprovtagning på malet kött
- regelbunden livsmedelsprovtagning
- tillsyn över vissa författningar som exempelvis koststillskott, preparat, livsmedelsförpackningsmaterial, deklARATIONER på livsmedelsförpackningar samt tobaks- och produktsäkerhetslagstiftning
- frivilliga djurhälsoprogram
- förebyggande djurhälsovård
- importkontroll på djur
- lagstadgad registerhållning som inte påverkar verksamhetsutövaren

ÅMHM avser även på sikt inleda en diskussion med bassänginnehavare rörande de regelbundna bassängvattenprovtagningarna i syfte att överföra uppgiften på verksamhetsutövarna. I framtiden hoppas myndigheten även att den omfattande veterinärvården för hästar i landskapet kan privatiseras och att en annan lösning för smittskyddstillsynen kan anordnas i landskapet.

Prövningstider

ÅMHM prövar verksamheter av många olika slag i enlighet med aktuell lagstiftning då verksamheten startar eller då det sker en betydande förändring av verksamheten. Vanligt förekommande provningar vid myndigheten är exempelvis serveringstillstånd, godkännande av livsmedelslokaler, egenkontrollplaner och hygienanläggningar, borrhningar i berg, muddringar och utfyllnader, undantag för stukaupplagring av gödsel, kabelnedläggningar och slingor i vatten, vattenuttag och miljötillståndsprovningar av avfall, avlopp och industrianläggningar samt fisk- och djurhållning. Myndigheten upprätthåller även flera register, vilket innebär en prövning av verksamheten för att den ska kunna registerföras. Se närmare bilaga 4.2.

I lagstiftning finns redan vissa krav på myndighetens svars- eller prövningstider, exempelvis en generell tre månaders svarstid och en 60 dagars handläggningstid för prövningsärenden rörande livsmedelslokaler då inte särskilda skäl föreligger. Prövning av verksamheter, nya som förändrade, då prövning behövs för att verksamheten ska kunna påbörjas är en prioriterad uppgift i service- och kundvänlighetssyfte.

Det finns flera orsaker till en längre handläggningstid av ett ärende. Det vanligaste är att verksamhetsutövaren inte inkommer med fullständiga handlingar eller begärda kompletteringar, men det är också vanligt att verksamhetsutövaren begär att ärendet läggs vilande under långa tider tills någon annan pusselbit faller på plats. En annan orsak kan vara resursbrist på myndigheten, som inte hinner gå

igenom prövningsärenden i den takt material inkommer under hela året eller under vissa delar av året. Ett exempel är de drygt hundra miljöprövningsärenden som förväntas inkomma i slutet av 2009 till följd av den nya miljöskyddslagen.

Ett realistiskt mål för prövningarna är svårt att lägga på befintligt underlag. Det är vanligt att mål rörande handläggningstider inte läggs från anhängiggörande av ärendet, utan från det att ärendet är komplett eftersom kompletteringstiden främst avgörs av verksamhetsutövaren. Då ett sådant förfarande skulle kräva införande av ytterligare en registreringsrutin i MiljöReda redan vid ingången av 2010, så väljer myndigheten att ännu för 2010 testa följande mål för prövningarna, exklusive de nya miljöprövningsärendena, med risk för att målet inte visar sig vara realistiskt:

- Av prövningsärendena som anhängiggörs vid myndigheten under 2010 ska 75 % behandlas på mindre än sex veckor.

Myndighetens miljötillståndsförfarande är hårt reglerat i gemenskapslagstiftning i syfte att erbjuda en rättssäker behandling. Trots införande av den nya miljöskyddslagstiftningen och det nya miljögranskningsförfarandet har myndigheten en historisk last av öppna miljötillståndsärenden. De historiska ärendena gäller ofta pågående verksamheter som genom en ny prövning får uppdaterade skyddskrav. Målet är att minska mängden historiska ärenden och komma i kapp inflödet av nya ärenden till utgången av 2011. Nästan alla nu kvarvarande miljötillståndsansökningarna avser befintliga avloppsanläggningar och pågående bevattningsvattenuttag. Beredningen tar tid till följd av bristfälliga ansökningar i avloppsärenden och i bevattningsärenden då alla som tar vatten ur samma sjö måste inkomma med ansökningar för att ingå i samma vatten-sammanslutning, infekterade konflikter då vattnet inte räcker till alla förekommer och det generellt finns många berörda sakägare i form av vatten- och strandägare.

- Antalet öppna miljötillståndsärenden ska minska under 2010. Det långsiktiga målet är att vara ikapp antalet inkomna ärenden allra senast till utgången 2011.

Enligt den nya miljöskyddslagen från 1 december 2008 måste ÅMHHM anmäla alla verksamhetsutövare för åtal om de ertappas utan föregående miljöprövning. Då miljötillsynen är förhållandevis ny på Åland finns många verksamheter i landskapet som saknar godkännande. ÅMHHM har därför valt att ge alla verksamhetsutövare en tidsfrist på ett år och under 2009 uppmanat ca 150 verksamhetsutövare att inkomma med ansökan om miljöprövning. Verksamheter som berörs är exempelvis begravningsplatser, avfallstransportörer, bränslestationer, fordonstvättar, pannor 1-5 MW, pelletsfabrik, avfallsanläggningar, grundvattenverk och mindre avloppsanläggningar. Genom användning av sparade medel 2009 planeras en extra insats för att inom två år kunna avgöra dessa ärenden.

- Genom en extra insats avgöra de 100-150 nya miljöprövningsansökningar som inkommer i november 2009 före utgången av 2011

Redan kända speciella insatser inom miljöprövningen 2010 är annars de med tre års mellanrum återkommande godkännandena av avfallsplaner för hamnar, vilka myndigheten planerar hantera inom den ordinarie verksamheten.

Ålands landskapsregering förväntades under 2009 fatta beslut om att ÅMHHM blir prövningsinstans för nationella och internationella djurtransporter samt för beviljande av de intyg som behövs för transportfordonen i enlighet med gemenskapsförordningen om djurtransporter (EG 1/2005), men så skedde inte. För att djurtransporterna ska vara lagliga krävs att de godkänns och införs i ett nationellt register, tillgängligt i alla medlemsländer. Tills registrering görs riskerar transportörerna att bli stoppade vid transporter utanför Åland. ÅMHHM har fått in ansökningshandlingar från alla kända djurtransportörer i landskapet och väntar på det lagstöd som behövs för prövningen. Målet är att så snabbt lagstiftningen finns pröva ansökningarna.

- Alla djurtransportörer som söker tillstånd och inkommer med kompletta handlingar för transport av djur och godkännande av fordon, ska vara godkända och registrerade i det nationella registret under 2010 om lagstiftningsstöd ges från landskapsregeringen.

Även det omfattande arbetet med egenkontroll för primärproducenter fortsätter under 2010. Kravet grundar sig i gemenskapslagstiftning och innebär att bland annat fiskare, bärplockare, jordbrukare och djurhållare ska ha ett egenkontrollprogram som säkerställer att livsmedel som säljs vidare hanteras på ett acceptabelt vis och går att spåra tillbaka till källan.

- Arbetet med egenkontroll för primärproducenter fortsätter under 2010.

Insatser för att effektivera prövningen

Utformningen av miljötillstånden genomgår en ständig förbättring dels för att kunna erbjuda ett bättre stöd för verksamhetsutövare och tillsynen och dels för att bli rättssäkrare genom att domstolsavgöranden beaktas i nya tillstånd. ÅMHHM fortsätter arbetet med att se över strukturen för miljötillstånden i syfte att standardisera och likrikta tillstånden så långt som det är ändamålsenligt och som lagstiftningen tillåter. Detta är ett led i att effektivera miljötillståndsprövningen.

Ålands miljöprövningsnämnd och även ÅMHHM har hållit en mycket generös linje mot verksamhetsutövare genom att godta undermåliga ansökningar, bevilja upprepade förlängda kompletteringstider och acceptera att ärenden lämnas vilande ibland i flera år på sökandes begäran. Med beaktande av den kritik som framförs mot myndighetens behandlingstider i miljötillståndsärenden och för att förenkla ärendehantering kommer ÅMHHM att börja avskriva ärenden där verksamhetsutövare under beredningen byter plats för verksamheten eller gör

andra förändringar som är så omfattande att en ny ansökan bör inkomma. En tydligare hållning i frågan om undermåliga ansökningshandlingar samt begäran om förlängda kompletteringstider och om att hålla prövningsärenden vilande behöver införas för att ÅMHHM snabbare ska kunna avsluta ärenden.

- Rutiner införs för när ärenden avskrivs för att effektivera myndighetens ärendehantering och förbättra dess statistik.

Med den nya miljöskyddslagstiftningen infördes det nya miljöprövningsförfarandet miljögranskning. Mycket lite råd om hur förfarandet ska gå till finns i lagen, men förfarandet styrs ändå av regler i andra lagar såsom förvaltningslagen. Här finns exempelvis krav på tillräcklig beredning, hörande av berörda parter, möjlighet till förklaring mm. Under 2009 har grundläggande rutiner arbetats fram, men beroende på den verksamhet som granskas och dess sannolika inverkan på andras intressen måste mer specifika rutiner, råd och mallar tas fram för vilka förvaltningsprocesser som måste användas i olika fall och vilka instruktioner som bäst stödjer verksamheten. Rutiner och mallar underlättar och påskyndar det interna arbetet och även kommunikeringen med verksamhetsutövaren.

- Vidareutveckla rutiner, råd och mallar för prövning av olika typer av verksamheter i det nya miljögranskningsförfarandet.

Då lagstiftningen är mycket komplex inom myndighetens ansvarsområde tar centrala myndigheter på fastlandet och i Sverige fram föreskrifter och allmänna råd som stöd till verksamhetsutövare samt operativa regionala och lokala myndigheter. Dessa kan inte tillämpas direkt i landskapet till följd av den egna lagstiftningen. Under åren har mycket lite stödjande dokumentation inom våra ansvarsområden tagits fram av landskapsregeringen.

Hälsonämnden fastställde med stöd i hälsovårdslagen själv föreskrifter för vissa typer av verksamheter som stöd för verksamhetsutövaren vid prövning och tillsyn. Föreskrifterna har visat sig vara ett mycket omtyckt och effektivt sätt att i förebyggande syfte sprida kunskap om vilka krav som ställs på olika verksamheter enligt lag. Dessa beslut är delvis föråldrade och bör omarbetas, motiveras med gällande lagstiftning och tas upp för fastställande i myndighetens prövningsnämnd. Dessutom kunde liknande anvisningar med fördel tas fram även inom andra ansvarsområden såsom till att börja med skyddszoner vid diken och brunnar enligt nitratbeslutet och beräkning av djurenheter vid lösdrift. Arbetet med att ta fram nya föreskrifter och anvisningar är fortlöpande och påbörjades under 2009.

- Framtagande av nya föreskrifter och anvisningar med motivering och lagstiftningsstöd för fastställande i prövningsnämnden gällande bland annat skyddszoner vid diken och brunnar enligt nitratbeslutet och beräkning av djurenheter vid lösdrift.

Tillsynsarbete

Arbetet med att införa alla våra tillsynsobjekt i vår databas och hålla registret uppdaterat fortsätter under 2010. Det är centralt för vårt myndighetsutövning att informationen i databasen är korrekt, eftersom felaktiga uppgifter ger oss betydande merarbete och stör vår kundrelation. En omfattande insats krävs för att upprätthålla ett aktuellt register över verksamheterna.

- Rensa, identifiera och registrera minst 90 % av våra tillsynsobjekt med kontinuerlig verksamhet i databasen MiljöReda.

Tillsynen består huvudsakligen av egeninitierad tillsyn i form av tillsynsprojekt, vilka betalas av den årliga tillsynsavgiften som tas ut av alla permanenta verksamheter, samt av uppföljning av provningsbeslut, hantering av återrapporteringar, utförande av obligatoriska provtagningsprogram och externt initierade klagomålsärenden. Tillsynen omfattar även upprätthållande av olika register, sammanställningar och rapporteringar till andra myndigheter. Det är centralt för myndighetens trovärdighet och uppbyggnaden av ett bättre miljö-, hälso- och djurskydd att ÅMHHM har tid att följa upp tillsynsinsatser. Ett mycket ambitiöst mål för uppföljning läggs därför.

- Förelägganden ska i normala fall följas upp senast två månader efter utsatt tid för åtgärder, eller då det gäller skärgården vid påföljande inspektionsbesök i närheten.

Många miljötillstånd innehåller krav på årliga sammanställningar av den egenkontroll som verksamhetsutövaren utfört. Myndigheten lägger betydande resurser på att eftersöka dessa rapporter då de inte inkommit i tid, att gå igenom dem, begära kompletteringar och förklaringar samt göra sammanställningar baserat på rapporternas innehåll. Det ligger i både verksamhetsutövarnas och myndighetens intresse att så långt som möjligt standardisera och samordna innehållet i rapporterna och på sikt se över om årsrapporteringen ska kunna ske helt digitalt genom att verksamhetsutövaren lägger in materialet direkt i en databas via internet. Detta är redan möjligt inom alkoholserveringen. Några mallar har uppgjorts under 2009 och fallit i god jord. Målet för 2010 är att upprätta mallar för fler verksamhetstyper såsom reningsverk, kompostfält och stora hamnar och undersöka verksamhetsutövarnas respons till initiativet.

- För några verksamhetstyper såsom reningsverk, kompostfält och stora hamnar upprättas mallar för årsrapportering, vilken kommuniceras med verksamhetsutövarna och sedan utvärderas.

Tillsynsprojekt

Inom flera delområden inom hälsoskyddet, såsom livsmedels-, byggnads-, tobaks- och produktsäkerhetstillsynen, måste tillsynsplaner omfattande minst tre år fastställas. Dessa kopplas till nationella planer och program i vilka tillsynen samordnas. Projekt-tillsyn har därför i flera år används inom hälsoskyddet och

visat sig vara ett resurseffektivt sätt att utöva regelbunden och rättssäker tillsyn. Projektbaserad tillsyn fungerar även väl med de av landskapsregeringen införda årliga tillsynsavgifterna.

Myndigheten har infört projekt tillsyn även inom övriga ansvarsområden och har därför tagit fram en preliminär tillsynsplan omfattande alla verksamheter som har årlig tillsynsavgift. De projektintervall som används i framtagna planer är två gånger per år, 1 år, 2 år, 3 år och 6 år beroende på resurstilldelning, riskbild, krav i lagstiftning, objektens komplexitet och tillsynsavgiftens storlek. För vissa verksamheter föreslås tillsynen reduceras till upprätthållande av aktuellt register, och den aktiva tillsynen istället helt skötas vid inledande av ny eller förändrad verksamhet, eller vid innehavarbyten. För aktuella frågor, samordningsvinster med fastlandet eller Sverige samt för verksamheter som saknar tillsynsavgift, men där betydande förbättringar i miljö-, hälso- och miljöskyddet kan förväntas genom riktade besök och informationsinsatser planeras även s.k. valbara projekt.

- Baserat på erfarenheterna som erhålls i den regelbundna tillsynen utvärderas tillsynsplan 2010 och ny plan utarbetas för 2011.

Då myndigheten inte har tillräckliga resurser och nu har tillsyn inom miljö-, hälso- och djurskyddet samt alkoholutskänkningsområdet finns viss möjlighet till samordning i syfte att nå bättre resurseffektivitet. Detta synliggörs i tillsynsplanen och kräver utbildningsinsatser riktade till alla inspektörer för att de ska kunna hantera grundläggande tillsyn över annan lagstiftning än den som hör till inspektörens huvudansvar. Det krävs även uppbyggnad av rutiner för hur en effektiv fördelning av tillsynen ska fungera. Denna samordning och kunskapsuppbyggnad påbörjades 2008, men kommer att ta flera år i anspråk.

- Fortsätta arbetet med att samordna resurserna med målet att så långt som möjligt all tillsyn vid ett objekt utförs vid samma tillfälle och av samma inspektör, utan att detta sänker nivån på tillsynen.

Idag läggs årsavgifterna och därmed även tillsynen upp baserat på riskklassning av objektgrupper. Enligt gemenskapslagstiftningen inom livsmedelsområdet ska medlemsländerna istället eftersträva en objektspecifik riskklassning som leder till att tillsynen koncentreras till de specifika objekt där riskerna uppfattas som störst, istället för till hela objektgrupper. Denna tanke har även väckt intresse i landskapet. Att införa en objektspecifik riskklassning innebär dock ett mycket stort omlägningsarbete som kommer att ta flera år i anspråk. Till följd av resursbrist kunde arbetet inte påbörjas under 2009, varför ÅMHHM nu föreslår att under 2010 ta fram underlag och erfarenheter från våra grannar i syfte att till 2012 kunna införa ett nytt system med objektspecifik riskklassning inom livsmedels-tillsynen. Ett hjälpmedel som ofta används med detta nya klassningssystem är handdatorer vilka tas med ut på fältet och kombineras med skrivare i bilarna. ÅMHHM avser se närmare på fördelar och nackdelar med detta system.

- Inleda arbetet med objektspecifik riskklassning genom att ta fram underlag och erfarenheter från våra grannar med målet att kunna införa ett nytt klassnings- och debiteringssystem inom livsmedelstillsynen år 2012.

Till följd av den ekonomiska osäkerheten och omfattande personalomsättningar inom bland annat veterinärvården under 2009 har ÅMHM inte kunnat upprätthålla nödvändig personalresurs, vilket inneburit att myndigheten inte kunnat utföra all den tillsyn som förutsätts och som verksamhetsutövarna betalar för. Med stöd av kvarvarande medel från 2009 planeras en extra insats inom djurskyddstillsynen som knappt hunnit påbörjats under 2009.

- Med en extra insats starta upp den regelbundna djurskyddstillsynen i landskapet under 2010 omfattande registrering av tillsynsobjekt och tillsynsbesök.

Baserat på den preliminära tillsynsplanen följer nedan de tillsynsprojekt, provtagningsprojekt och de uppföljningar av tidigare års projekt som myndigheten planerar utföra under 2010, om tillräckliga resurser ges. Projekttillsyn har lägre prioritet än exempelvis akuta ärenden, vissa provningsärenden och obligatorisk provtagning som rapporteras nationellt och internationellt. Förslaget täcker inte hela den tillsyn som betalas av verksamhetsutövarna. För att kunna erbjuda hela den tillsyn som taxan förutsätter beräknas två extra inspektörstjänster behövas efter att myndighetens uppbyggnadsfas är över.

- Följande tillsynsprojekt, med projektintervall över ett år, ska utföras och sammanställas under 2010.

Veterinärtillsyn

- pälsdjursfarm
- djurstall 30-150 pe, nöt
- djurpark

Livsmedel

- stora bagerier
- matserveringar i skärgården
- caféer och kiosker
- livsmedelsaffärer
- vatten- och livsmedelstransportföretag
- centralkök i omsorgshem

Byggnad

- hotell och pensionat över 100 bäddar
- skolor åk 1-6
- läkarstationer
- små idrottsanläggningar och gym

Vatten

- bevattningsvattenuttag om förhållanden är gynnsamma

Kemikalier och produktsäkerhet

- tvättinrättningar
- bränsledistributionsstationer
- anläggningar för metall-, plast- eller kemisk industri och anläggningar där flyktiga organiska föreningar används

Miljöstörande verksamhet

- avloppsanläggningar, små, 26-100 pe
- behandlingsanläggning för hantering av icke farligt avfall
- övriga verksamheter som behandlar avfall, del 2
- bilskrot och andra skrotar
- fiskodling
- asfalt-, cement- och betongstationer
- stenbrott och stenkrossar
- kraftverk och pannanläggningar över 5 MW

- Följande årligen återkommande tillsynsprojekt ska utföras och sammanställas. Valbara tillsynsprojekt avser ge utrymme för att fånga upp tvärgående och aktuella tillsynsfrågor.

Veterinärtillsyn

- fiskslakterier och fiskförädlingsanläggning
- mejerier
- slakterier, styckerier och köttförädling

Livsmedel

- livsmedelsindustri och färdigmatsfabrik
- passagerarfärjor i reguljär trafik till landskapet (samarbete med byggnadstillsynen)
- centralkök i skolor
- stormarket
- alkoholservingstillsynsprojekt
- tobakstillsynsprojekt
- valbart livsmedelsprojekt – stora marknader

Byggnad

- sjukhus
- valbart byggprojekt

Vatten

- vattenverk över 1 000 pe

Kemikalier och produktsäkerhet

- upplag för flytande bränslen eller farliga kemikalier
- valbart kemiprojekt - lackerare
- valbart produktsäkerhetsprojekt

Miljöstörande verksamhet

- avloppsanläggningar över 900 pe
- behandlingsanläggning för farligt avfall
- valbart avfalls- och avloppsprojekt – pumpstationer på Lotsbroverkets ledningsnät utanför Mariehamn
- valbart miljöprojekt

- Följande provtagningsprojekt utföras under 2010:
  - Maedi-Visna och Scrapie provtagning på fårgårdar
  - främmande ämnen provtagning vid fiskrenserier och utlottade fiskodlingar, vars antal bestäms av producerad mängd fisk
  - VHS- och fiskhälsokontroll vår och höst vid fiskrenserier och fiskodlingar, enligt ett av gemenskapen fastställt kontrollprogram
  - främmande ämnen provtagning vid mejeri och mjölkgård, äggproducent och honungsproducent
  - salmonellakontroll
  - TSE-provtagning
  - regelbundna provtagningar vid slakteriet och styckerierna
  - badvattenprovtagning vid allmänna badstränder
  - bassängvattenprovtagning
  - algövervakning vid de stationer som tilldelas myndigheten
  - livsmedelsprovtagning vid olika livsmedelslokaler
  - bekämpningsmedel, nitrat och andra farliga ämnen i livsmedel
  - lösglassprovtagning vid alla lösglassförsäljningsställen
- Följande tillsynsprojekt från tidigare år följs upp under 2010:
  - ridtjänster
  - strutsgårdar
  - mjölkgårdar
  - djurgårdar över 150 de
  - små bagerier

- landskapsfärjor
- pensionat och gästhem
- lekparker
- större serviceboende och vårdhem
- kemikalieterminaler
- flygfält
- motorsportbana
- minutförsäljning av kemikalier i fordonsservice
- avfallsbehandling och -hanteringsanläggningar
- avloppsanläggningar och reningsverk mellan 100-900 pe
- daghem
- gästhamn

Veterinärvård

Veterinärvårdens huvudsakliga utmaningar ligger i att upprätthålla en tillräckligt god kompetens och servicenivå för att kunna erbjuda en grundläggande veterinärvård för nyttodjur och smådjur. Då myndighetens veterinärer är få och de lagstadgade veterinäruppgifterna tidskrävande, så är veterinärvården mycket sårbar vid personalomsättningar och ledigheter. Vården är dessutom svår att ersätta med privata eller andra externa alternativ.

Under 2010 till följd av budgetnedskärning på 10 % och senare ytterligare neddragningar motsvarande totalt 18,7 % görs trots detta ett försök att vakanshålla fiskhälsoveterinärstjänsten. Detta innebär att alla fyra veterinärer vid myndigheten måste delta i jouren och fiskhälsoveterinärens uppgifter måste skötas av övriga veterinärer. Fiskodlarna har redan under andra halvåret 2009 av denna orsak noterat en sänkt nivå på fiskhälsovården då inte samma resurser kan läggas på kompetensuppbyggnad som tidigare.

Myndigheten har under 2008 och 2009 haft personalomsättning på veterinär-tjänsterna och svårigheter att anställa ny personal. I slutet av 2010 kan både ledande veterinär och nyttodjursveterinär välja att börja ta ut inestående ledigheter om sex respektive nio månader före pensionering. Även om medel kan överföras från 2009 för att möjliggöra nyanställning, så kommer det baserat på tidigare erfarenheter att vara en stor utmaning för myndigheten att kunna upprätthålla veterinärvården och veterinärgruppens uppgifter åtminstone under slutet av 2010 och första halvåret 2011.

Myndighetens mål är att trots detta upprätthålla tjänsterna inom veterinärvården på nuvarande nivå även under 2010.

- Upprätthålla
  1. veterinärjouren för akut vård på kvällar, nätter och helger
  2. nyttodjursvården, även vid semestrar och ledigheter
  3. smådjurskliniken, så att den är öppen någon timme fyra dagar i veckan

Efter utredningen under 2009 kommer veterinärvården att läggas om till 2010. Målet är att inkomsterna från smådjurskliniken, smittskyddet och jouren inkommer till myndigheten, medan myndigheten istället står för veterinärernas omkostnader. I ett första steg undantas nyttodjursveterinären från förändringen, som under 2010 beräknas ge en nettoinkomst på 28 000 euro. Myndigheten kommer även att arbeta för att nyttodjursveterinärens tjänst läggs om till en normalt lönesatt tjänst för att sedan ingå i samma system som övriga veterinärtjänster.

- Lägga om inkomster och utgifter för veterinärvården i syfte att modernisera systemet och minska utgifterna, samt arbeta för att nyttodjursveterinärtjänsten läggs om till en normalt lönesatt tjänst.

Laboratorietjänster

ÅMHM Laboratoriet är under 2010 fortfarande ett ungt laboratorium efter sammanslagningen 1 januari 2009, varför laboratoriet under året att fokusera på i huvudsak tre områden:

- Genom samordning av resurser upprätthålla befintlig verksamhet och utöka servicen till Landskapsregeringens miljöbyrå enligt kraven i EUs nya vattendirektiv, trots den budgetminskning som genomförs.
- Arbetet med kvalitetssäkring
- Utveckla området sensoriska analyser

Samordning och utökning av uppdraget

Inom vissa analysområden har det redan tidigare förekommit kraftigt förlängda svarstider och i samband med att det nya laboratoriet bildades reducerades personalstyrkan med ca ett personår d.v.s. ca 10 %. Laboratoriets ackreditering innebär en kontinuerlig betydande tidsinsats i form av kvalitetssäkring, som tidigare inte gjorts på kemisidan, och Ålands landskapsregering har avisat utökningar i det av EG:s ramdirektiv för vatten styrda naturvattenövervakningsprogrammet. Det är därför en utmaning att upprätthålla verksamheten och helst också förbättra servicen för kunderna med befintlig personal.

- Genom samordning av resurser upprätthålla befintlig verksamhet och utöka uppdraget till landskapsregeringens miljöbyrå enligt kraven i EG:s ramdirektiv för vatten trots den budgetminskning som genomförs.

Detta planeras uppnås bland annat genom införande av delar av det s.k. Lean-konceptet. Lean är en värdeflödesorienterat synsätt som ursprungligen kommer från bilindustrin och i tillämpliga delar också kan användas inom många andra verksamheter. Syftet är att minimera all form av resursslöseri, både när det gäller tid, material och människors kreativitet. En del av arbetet handlar om att skapa en transparens och tydlighet för att åskådliggöra hela processen för hela personalen. En annan del är målmedveten uppföljning och tidsstudier. Det viktigaste arbetet är dock att i sin helhet utveckla det resurseffektiva tänkandet.

- En effektivisering av arbetet genom ett skapande av bättre processflöden.

Med fortsatt internutbildning av personalen möjliggör vi en större cirkulation mellan arbetsuppgifterna inom laboratoriet och kan uppnå bättre flöden samt minskar sårbarheten vid sjukdomsfall. Vi kommer dock aldrig ifrån att verksamheten är så bred och avancerad att en specialisering alltid kommer att

krävas för många av analyserna. Kvalitetssystemet och ackrediteringen omöjliggör att alla gör allt, men flera kan göra valda delar.

- Fortsatt internutbildning av personalen.

Arbetet med kvalitetssäkring

Laboratoriet blev 2009 ackrediterat också för kemiska undersökningar i vatten och jord. Tidigare hade endast mikrobiologiska vatten- och livsmedelsundersökningar varit ackrediterade. Som ett led i arbetet med att ständigt förbättra analyskvaliteten för våra kunder fortsätter arbetet under 2010 med att ackreditera ytterligare analyser.

- Ackreditera ytterligare analyser enligt följande plan:
  - a) Koppar, mangan och zink i jord
  - b) Alkalinitet, klorid, järn, mangan, fluorid, grumlighet/ turbiditet samt klorofyll i vatten

Som en viktig del av kvalitetssäkringen av våra analyser deltar laboratoriet i provningsjämförelser som ordnas av Finlands Miljöcentral (SYKE), Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi (MTT), AGES:s (Österreichische Agentur für Gesundheit und Ernährungssicherheit GmbH), Livsmedelssäkerhetsverket (EVIRA), Labquality, Svenska Livsmedelsverket och Veterinary Laboratory Quality Assessment Unit (VLA).

- Delta i provningsjämförelser som ordnas av SYKE, MTT, AGES, EVIRA, Labquality, Svenska Livsmedelsverket och VLA.

Utveckla området sensoriska undersökningar

Sensoriska analyser, dvs. undersökningar då människans smak- och luktsinnen används för att bedöma ett provs egenskaper, är viktiga för vissa provtyper såsom olika livsmedel och vatten. Detta är ett viktigt, men svårt och eftersatt område. Det har under senare år publicerats internationella guider och procedurer på området. Det krävs dock både utbildning, träning och test av personal som ska delta i sensoriska undersökningar. Målsättningen för 2010 är att:

- Utveckla området sensoriska undersökningar genom att genomföra en intern utbildning av personalen, låta personalen utföra ett s.k. lukttest och skapa nya rutiner för sensoriska undersökningar

Vårt prövnings- och tillsynsansvar

Myndigheten har ansvar som prövnings- och tillsynsmyndighet enligt många olika lagar och beslut. Det är inte möjligt att lista alla, men nedan följer ett urval av några centrala lagar, förordningar och beslut som används av myndigheten. I listan saknas huvudsakligen riksförfattningar och EG-förordningar inom myndighetens ansvarsområden.

Efter uppräknningen följer en sammanställning av myndighetens huvudsakliga prövningsansvar, dock utan uppräknning av prövningspliktiga verksamheter, våra register och våra huvudsakliga tvångsmedel inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Genomgången är inte komplett, men ger en inblick i vår myndighetsutövning.

Centrala lagar

- LL om miljöskydd (ÅFS 2008:124)
- LL om miljökonsekvensbedömning (ÅFS 2006:82)
- Vattenlag för landskapet Åland (ÅFS 1996:61)
- LL om renhållning (ÅFS 1981:3)
- LL om mottagning i hamn av fartygsgenererat avfall och lastrester (ÅFS 2003:58)
- LL om hälsovården (ÅFS 1967:36)
- Livsmedelslagen (FFS 23/2006, antagen genom ÅFS 2007:26)
- Lag om konsumtionsvarors och konsumenttjänsters säkerhet (FFS 2004/75, antagen genom ÅFS 1988:8)
- Lagen om kosmetiska produkter (FFS 22/2005, antagen genom ÅFS 1988:8)
- Lagen om leksakers säkerhet (FFS 287/1997, antagen genom ÅFS 1988:8)
- Kemikalielagen (FFS 744/1989, antagen genom ÅFS 1990:32)
- Tobakslag för landskapet Åland (ÅFS 1978:52)
- Djurskyddslag för landskapet Åland (ÅFS 1998:95)
- Alkohollagen (FFS 1344/1994, antagen genom ÅFS 1995:92)

Centrala förordningar och beslut

- LF om miljöskydd (ÅFS 2008:130)
- LF om miljökonsekvensbedömning (ÅFS 2006:86)
- Vattenförordning för landskapet Åland (ÅFS 1996:77)
- LF om hälsovården (ÅFS 1973:63)
- LF om deponering av avfall (ÅFS 2007:3)
- Statsrådets förordning om avfallsförbränning (FFS 362/2003 antagen genom ÅFS 2003:33)

- Ålsb om regler för eldning av avfall (ÅFS 2003:35)
- Statsrådets beslut om förbränning av problemavfall (FFS 842/1997, antagen genom ÅFS 1998:94)
- Ålsb om avfall och farligt avfall samt förfaranden för återvinning och slutligt omhändertagande (ÅFS 1998:92)
- LF om mottagning av fartygsgenererat avfall och lastrester (ÅFS 2003:67)
- LF om inkvarterings- och trakteringsverksamhet (ÅFS 1996:49)
- Ålsb om begränsning av utsläpp i vatten av nitrater från jordbruket (ÅFS 2000:79)
- LF om hantering av jord- och muddermassor (ÅFS 2006:124)
- LF om registrering av anläggningar som håller värphöns (ÅFS 2003:31)
- Förordning om alkoholdrycker och sprit (FFS 1994/1344, antagen genom ÅFS 1995:92)
- Förordning om kvalitetskrav på och kontrollundersökning av hushållsvatten (FFS 2000/461, antagen genom ÅFS 1997:101)
- Förordning om kvalitetskrav på och kontrollundersökning av hushållsvatten i små enheter (FFS 2001/401, antagen genom ÅFS 1997:101)
- Statsrådets förordning om livsmedelstillsyn (FFS 2006/321, antagen genom ÅFS 1995:64)
- LF om livsmedelshygienisk kompetens (ÅFS 2003:39)
- LF om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om livsmedel och livsmedelshygien (ÅFS 2009:35) (124 st beslut och förordningar)
- Ålrb om kvalitetskrav på och kontroll av vattnet vid allmänna ytvattenbadplatser (ÅFS 2008:70)
- Djurskyddsförordning (ÅFS 1998:96)
- Djurtransportförordning (ÅFS 1998:97)
- LF om slakt och avlivning av djur (ÅFS 1998:98)
- LF om registrering av anläggningar som håller värphöns (ÅFS 2003:31)
- LF om odling av regnbågslax och lax i havet (ÅFS 57:2007)
- Förordning om utvinningsavfall (FFS 379/2008, antagen genom ÅFS 2008:108)
- LF om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar rörande åtgärder mot förorening av luften (ÅFS 2001:38) (11 st beslut och förordningar)
- Statsrådets förordning om buller från utrustning som är avsedd att användas utomhus (FFS 2007/133, antagen genom ÅFS 2001:72)
- LF om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om produktsäkerhet (ÅFS 1995:64) (11 st förordningar och beslut)

Exempel på några gemenskapsförfordningar inom myndighetens ansvarsområden

Inom vårt verksamhetsområde finns många EG-direktiv och -förfordningar. Nedan följer några exempel på EG-förfordningar. EG-förfordningar gäller direkt i alla medlemsländer, i motsats till direktiv som först ska implementeras i den nationella lagstiftningen. Även EG-rättspraxis är direkt gällande i alla medlemsländer, vilket kan innebära att vi även måste ta hänsyn till dessa i vår prövning och tillsyn. Till EG-direktiv och -förfordningar finns många detaljerade förfordningar och beslut från kommissionen, vilka vi bör följa men som inte heller omfattas nedan då listan annars skulle bli oöverskådlig.

- EG-förfordning (852/2004) om livsmedelshygien
- EG-förfordning (853/2004) om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung
- EG-förfordning (854/2004) om fastställande av särskilda bestämmelser för genomförandet av offentlig kontroll av produkter av animaliskt ursprung avsedda att användas som livsmedel
- EG-förfordning (882/2004) om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd
- EG-förfordning (1/2005) om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden
- EG-förfordning (2037/2000) om ämnen som bryter ned ozonskiktet
- EG-förfordning (782/2003) om förbud mot tennorganiska föreningar på fartyg
- EG-förfordning (842/2006) om vissa fluorerade växthusgaser
- EG-förfordning (850/2004) om långlivade organiska föreningar
- EG-förfordning (1907/2006) om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet
- EG-förfordning (689/2008) om export och import av farliga kemikalier
- EG-förfordning (1013/2006) om transport av avfall
- EG-förfordning (998/2003) om djurhälsovillkor som skall tillämpas vid transporter av sällskapsdjur utan kommersiellt syfte
- EG-förfordning (999/2001) om fastställande av bestämmelser för förebyggande, kontroll och utrotning av vissa typer av transmissibel spongiform encefalopati
- EG-förfordning (1774/2002) om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter som inte är avsedda att användas som livsmedel

Exempel på riksförfattningar inom myndighetens ansvarsområden

LF (ÅFS 2001:38) om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar rörande åtgärder mot förorening av luften

Regler om luftkvaliteten

1. Statsrådets beslut om riktvärden för luftkvalitet och målvärde för svavelnedfall (FFS 480/1996)
2. Statsrådets förordning om luftkvaliteten (FFS 711/2001)
3. Statsrådets förordning om marknära ozon (FFS 783/2003)
4. Statsrådets förordning om arsenik, kadmium, kvicksilver, nickel och polycykliska aromatiska kolväten i luften (FFS 164/2007)

Regler om utsläpp

5. Statsrådets förordning om begränsning av utsläpp av svaveldioxid och kväveoxider samt partikelutsläpp från förbränningsanläggningar och gasturbiner med en bränsleeffekt på minst 50 megawatt (FFS 1017/2002)
6. Statsrådets beslut om begränsning av utsläpp av flyktiga organiska föreningar vid upplagring och distribution av bensin (FFS 468/1996)
7. Statsrådets förordning om begränsning av utsläpp av flyktiga organiska föreningar förorsakade av användning av organiska lösningsmedel i vissa verksamheter och anläggningar (FFS 435/2001)
8. Statsrådets förordning om begränsning av utsläpp av flyktiga organiska föreningar förorsakade av användning av organiska lösningsmedel i vissa målarfärger och lacker samt produkter för fordonsreparationslackering (FFS 837/2005)

Regler om produkters sammansättning

9. Statsrådets beslut om svavelhalten för stenkol (FFS 888/1987)
10. Statsrådets förordning om kvalitetskraven på motorbensin och dieselolja (FFS 1271/2000)
11. Statsrådets förordning om svavelhalten i tung brännolja, lätt brännolja och marin dieselbrännolja (FFS 689/2006)

Landskapsförordning om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om produktsäkerhet (ÅFS 1995:64)

1. Förordningen om de högsta tillåtna mängderna formaldehyd i vissa textilprodukter (FFS 210/1988).
2. Förordningen om brandsäkerhetskrav för stoppade sittmöbler (FFS 743/1990).
3. Förordningen om brandsäkerhetskrav för madrasser (FFS 57/1991).

4. Förordningen om farliga livsmedelsimitationer (FFS 359/1991).
5. Statsrådets beslut om krav som gäller maskiner och personlig skyddsutrustning som är avsedda att användas för annat ändamål än arbete (FFS 476/1995).
6. Statsrådets beslut om förbud och begränsningar i fråga om produkter som innehåller nickel och dess föreningar (FFS 2/2000).
7. Statsrådets förordning om uppgifter som skall lämnas om konsumtionsvaror och konsumenttjänster (FFS 613/2004).
8. Handels- och industriministeriets förordning om kosmetiska produkter (FFS 75/2005).
9. Statsrådets förordning om ftalater i barnvårdsartiklar och leksaker (FFS 228/2006).
10. Statsrådets förordning om säkerställande av barnsäkerheten hos tändare som släpps ut på marknaden och om förbud att på marknaden släppa ut leksaksliknande tändare (FFS 780/2006).
11. Statsrådets förordning om begränsning av utsläppande på marknaden och av användning av arsenikföreningar, kvicksilverföreningar och dibutyltennväteborat samt preparat och produkter som innehåller dessa (FFS 787/2007).

LF om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om livsmedel och livsmedelshygien (ÅFS 2009:35)

Författningar om livsmedel

1. Handels- och industriministeriets beslut om djupfrysta, frysta och frusna livsmedel (FFS 783/1982).
2. Handels- och industriministeriets beslut om verkställigheten av vissa av Europeiska gemenskapernas direktiv om livsmedel (FFS 1312/1993).
3. Förordningen om djupfrysta livsmedel (FFS 165/1994).
4. Handels- och industriministeriets beslut om hönsägg och andra fågelägg (FFS 1331/1995).
5. Handels- och industriministeriets beslut om kött och köttvaror (FFS 138/1996).
6. Handels- och industriministeriets beslut om sammansättningen hos och påskrifter för korv (FFS 139/1996).
7. Handels- och industriministeriets beslut om barnmat (FFS 789/1997).
8. Handels- och industriministeriets beslut om bantningspreparat (FFS 904/1997).
9. Handels- och industriministeriets beslut om glass (FFS 4/1999).
10. Handels- och industriministeriets förordning om livsmedel för speciella medicinska ändamål (FFS 406/2000).

11. Handels- och industriministeriets förordning om dietiska produkter (FFS 662/2000).
12. Handels- och industriministeriets förordning om kaffe- och cikoriaextrakt (FFS 675/2000).
13. Handels- och industriministeriets förordning om socker (FFS 446/2003).
14. Handels- och industriministeriets förordning om honung (FFS 447/2003).
15. Handels- och industriministeriets förordning om kakao- och chokladprodukter (FFS 451/2003).
16. Handels- och industriministeriets förordning om vissa former av konserverad, helt eller delvis dehydratiserad mjölk (FFS 458/2003).
17. Handels- och industriministeriets förordning om fruktjuice och vissa liknande produkter (FFS 473/2003).
18. Handels- och industriministeriets förordning om sylt av frukt, gelé och marmelad samt vissa andra produkter (FFS 474/2003).
19. Handels- och industriministeriets förordning om kosttillskott (FFS 571/2003).
20. Handels- och industriministeriets förordning om saft och vissa liknande produkter (FFS 943/2004).
21. Handels- och industriministeriets förordning om provtagnings- och mätmetoder som används vid övervakningen av djupfrysta livsmedel (FFS 101/2006).
22. Handels- och industriministeriets förordning om saluföring av matsvampar (FFS 489/2006).
23. Handels- och industriministeriets förordning om saluföring av matpotatis (FFS 690/2006).
24. Handels- och industriministeriets förordning om ost (FFS 856/2007).
25. Handels- och industriministeriets förordning om modersmjölksersättning och tillskottsnäring (FFS 1216/2007).

Författningar om tillsatser och främmande ämnen i livsmedel

1. Förordningen om tillsatsämnen för livsmedel (FFS 521/1992).
2. Förordningen om aromer och deras tillverkningsämnen (FFS 522/1992).
3. Handels- och industriministeriets anvisningar om högsta halter av vissa biologiska orenheter i livsmedel (FFS 135/1996).
4. Handels- och industriministeriets beslut om högsta tillåtna halt för nitrat i vissa grönsaker (FFS 688/1998).
5. Handels- och industriministeriets beslut om processhjälpmedel i livsmedel (FFS 760/1998).
6. Handels- och industriministeriets förordning om behandling av livsmedel med joniserande strålning (FFS 852/2000).
7. Handels- och industriministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 273/2001).
8. Handels- och industriministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 500/2001).

9. Handels- och industriministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 1183/2001).
10. Handels- och industriministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 104/2002).
11. Handels- och industriministeriets förordning om högsta tillåtna halter av vissa främmande ämnen i livsmedel (FFS 237/2002).
12. Handels- och industriministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 727/2002).
13. Handels- och industriministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 952/2002).
14. Handels- och industriministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 1190/2002).
15. Handels- och industriministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 241/2003).
16. Handels- och industriministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 308/2003).
17. Handels- och industriministeriets förordning om provtagningsmetoder för den offentliga kontrollen av bekämpningsmedelsrester i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 475/2003).
18. Handels- och industriministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 476/2003).
19. Handels- och industriministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 633/2003).
20. Handels- och industriministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 777/2003).
21. Handels- och industriministeriets förordning om fastställande av förteckningen över, gränsvärden för halter av och märkningsuppgifter för beståndsdelarna i naturligt mineralvatten samt villkor för behandling av naturligt mineralvatten och källvatten med ozonberikad luft (FFS 1102/2003).
22. Handels- och industriministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 464/2004).
23. Handels- och industriministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 620/2004).

24. Handels- och industriministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 869/2004).
25. Handels- och industriministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 1090/2004).
26. Handels- och industriministeriets förordning om sötningsmedel för användning i livsmedel och alkoholdrycker (FFS 117/2005).
27. Handels- och industriministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 143/2005).
28. Handels- och industriministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 909/2005).
29. Handels- och industriministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 935/2005).
30. Handels- och industriministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 81/2006).
31. Handels- och industriministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 175/2006).
32. Handels- och industriministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 262/2006).
33. Handels- och industriministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 319/2006).
34. Handels- och industriministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 383/2006).
35. Handels- och industriministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 554/2006).
36. Handels- och industriministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 732/2006).
37. Handels- och industriministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 733/2006).
38. Handels- och industriministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 955/2006).
39. Handels- och industriministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 1008/2006).

40. Handels- och industriministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 245/2007).
41. Handels- och industriministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 263/2007).
42. Handels- och industriministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 515/2007).
43. Handels- och industriministeriets förordning om renhetskrav för tillsatserna för livsmedel och vissa bestämningsmetoder (FFS 546/2007).
44. Handels- och industriministeriets förordning om de nationella arrangemang som ikraftträdandet av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1925/2006 om tillsättning av vitaminer och mineralämnen samt vissa andra ämnen i livsmedel förutsätter (FFS 726/2007).
45. Handels- och industriministeriets förordning om andra tillsatserna för livsmedel och alkoholdrycker än sötningsmedel och färgämnen (FFS 752/2007).
46. Handels- och industriministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 754/2007).
47. Handels- och industriministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 814/2007).
48. Handels- och industriministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 822/2007).
49. Handels- och industriministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 887/2007).
50. Handels- och industriministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 967/2007).
51. Handels- och industriministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 1037/2007).
52. Handels- och industriministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål, ägg och äggprodukter (FFS 1092/2007).
53. Handels- och industriministeriets förordning om resterna av bekämpningsmedel i barnmat (FFS 1215/2007).
54. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om högsta halter av vissa bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt i spannmål (FFS 235/2008).

Författningar om livsmedelsförpackningar och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel

1. Handels- och industriministeriets beslut om förnödenheter som innehåller vinylkloridmonomer och är avsedda att komma i beröring med livsmedel (FFS 263/1992).
2. Handels- och industriministeriets beslut om analysmetod för kontroll av vinylkloridhalten i förnödenheter som kommer i beröring med livsmedel (FFS 264/1992).
3. Handels- och industriministeriets beslut om analysmetod som skall användas vid övervakning av vinylklorid som övergår från förnödenheter till livsmedel som kommer i beröring med förnödenheter (FFS 265/1992).
4. Handels- och industriministeriets beslut om tungmetaller som övergår från förnödenheter som kommer i beröring med livsmedel (FFS 268/1992).
5. Handels- och industriministeriets beslut om näringsvärdesdeklaration för livsmedel (FFS 1496/1993).
6. Social- och hälsovårdsministeriets beslut om informationsmaterial om uppfödning av spädbarn och småbarn (FFS 807/1994).
7. Handels- och industriministeriets beslut om grundregler som behövs för undersökning av migration av beståndsdelar i förnödenheter av plast som kommer i beröring med livsmedel (FFS 487/1998).
8. Handels- och industriministeriets förordning om material och produkter av plast som är avsedda att komma i kontakt med livsmedel (FFS 953/2002).
9. Handels- och industriministeriets förordning om förpackningspåskrifter för livsmedel (FFS 1084/2004).
10. Handels- och industriministeriets förordning om förnödenheter av plast som kommer i beröring med livsmedel (FFS 141/2005).
11. Handels- och industriministeriets förordning om förnödenheter av plast som kommer i beröring med livsmedel (FFS 181/2005).
12. Handels- och industriministeriets förordning om regenererad cellulosafilm som används vid framställningen av förnödenheter som kommer i beröring med livsmedel (FFS 697/2005).
13. Handels- och industriministeriets förordning om keramiska förnödenheter som kommer i beröring med livsmedel (FFS 165/2006).
14. Handels- och industriministeriets förordning om förnödenheter av plast som kommer i beröring med livsmedel (FFS 762/2006).
15. Handels- och industriministeriets förordning om förnödenheter av plast som kommer i beröring med livsmedel (FFS 1065/2007).
16. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om förnödenheter av plast som kommer i beröring med livsmedel (FFS 107/2009).

Författningar om livsmedelshygien

1. Jord- och skogsbruksministeriets beslut om analys- och testmetoder för obehandlad mjölk, mjölk för tillverkning av mjölkbaserade produkter och värmebehandlad konsumtionsmjölk (11/VLA/1998).
2. Social- och hälsovårdsministeriets förordning om kvalitetskrav på och kontrollundersökning av hushållsvatten (FFS 461/2000).
3. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om provtagning enligt hygienlagen (3/VLA/2000).
4. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om verksamhet vid första ankomstplatser (FFS 118/2006).
5. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om kraven på primärproduktion för säkerställande av livsmedelssäkerheten (FFS 134/2006).
6. Statsrådets förordning om livsmedelstillsyn (FFS 321/2006).
7. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om livsmedelshygien i livsmedel av animaliskt ursprung (37/VLA/2006).
8. Statsrådets förordning om laboratorier som utför undersökningar enligt livsmedelslagen och hälsoskyddslagen (FFS 1174/2006).
9. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om främmande ämnen i livsmedel av animaliskt ursprung (1/VLA/2007).
10. Social- och hälsovårdsministeriets förordning om utredning av matförgiftningsepidemier som sprids via livsmedel eller vatten (FFS 251/2007).
11. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om livsmedelshygien i vissa livsmedelslokaler (FFS 28/2009).
12. Social- och hälsovårdsministeriets förordning om hygieniska arrangemang och avfallshantering vid stora offentliga tillställningar (FFS 405/2009).

Författningar om köttshygien

1. Jord- och skogsbruksministeriets beslut om uppföljning, bokföring av sjukdomsfrekvens och anmälan av sjukdomar som förekommer hos slaktsvin (30/VLA/1995).
2. Jord- och skogsbruksministeriets anvisning om bedömning av kött och åtgärder i anslutning till köttbesiktning (9/VLA/1996).
3. Förordningen om statens köttbesiktningsspersonal (FFS 1337/1996).
4. Jord- och skogsbruksministeriets beslut om bakteriologisk undersökning vid köttbesiktning (1/VLA/2000).
5. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om salmonellakontroll av slakterier och styckningsanläggningar (20/VLA/2001).
6. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om påvisande med mikrobiologisk metod av mikrobläkemedelssubstanser vid köttbesiktning (21/VLA/2001).

7. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om upphävande av jord- och skogsbruksministeriets förordning om kött och köttvaror i handeln på Europeiska gemenskapens inre marknad (FFS 1226/2005).
8. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om undersökning av nöt med avseende på EHEC i slakterier och på djurhållningsplatser (24/VLA/2006).
9. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om köttbesiktning (38/VLA/2006).
10. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om kontroll av campylobacter hos broiler (10/VLA/2007).
11. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om märkning av nötkött (FFS 434/2008).
12. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om saluföring av kalvkött (FFS 435/2008).
13. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om åtgärder i anslutning till TSE-sjukdomar som gäller slakterier och styckningslokaler (7/VLA/2009).

Författningar om importfrågor och gränskontroll

1. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om veterinära gränskontroller av djur (FFS 398/2004).
2. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om veterinär gränskontroll av animaliska livsmedel och andra varor (FFS 1370/2004).
3. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om fiskeriprodukter och beredda och bearbetade produkter av dem samt levande musslor, tagghudingar, manteldjur och havssnäckor som importeras från länder utanför Europeiska gemenskapen (FFS 592/2006).
4. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om kött och bearbetade produkter av kött som importeras från länder utanför Europeiska gemenskapen (FFS 1140/2006).

Prövningsärenden vid ÅMHHM

(Tabellen är inte fullständig)

Lagstiftning	Ansökningsärende
LL (1967:36) om hälsovården (HVL)	
5 kap. Om bostadslägenheter, arbetslokaler och samlingslokaler	HVL 23 § Godkännande av utrymme "lägenhet eller rum" för dess ändamål (en mängd olika verksamheter)
9 kap. Om användning av vatten för hushållsändamål	HVL 55.1 § Anmälan till ÅMHHM om drift av vattenverk, torde även gälla då vattentäkt eller vattenberedningsanläggning väsentligt utvidgas, se HVL 55.3 §
	HVL 59 § Godkännande av vattentäkt eller förvaringsplats (för vatten) i anslutning till lägerområde eller annat allmänt campingområde. Även vattnets kvalitet skall godkännas.
10 kap. Om renhållning och avlopp	HVL 62.1 § Godkännande av allmänna badhus och allmänna badstränder innan de tas i bruk
	HVF 67 § Tillstånd för avledande eller uppsamling (i kompost) av flytande avfall jämte exkrementer och urin.
11 kap. Om hållande av djur	HVF 74.1 § Tillstånd för hållande av djurstall eller -farm i tätort
Livsmedelslag (FFS 23/2006)¹	13.1 § Godkännande av livsmedelslokal innan verksamhet inleds eller i samband med betydande ändringar i verksamhet. I <i>Statsrådets förordning om livsmedelstillsyn 2006/321</i> 7 § finns bestämmelser om vad ett beslut om godkännande skall innehålla och enligt samma författnings 2 och 3 §§ finns bestämmelser om godkännande av livsmedelsförsäljning på torg och andra utomhusområden resp. godkännande av försäljning av livsmedel från mobila fordon och anläggningar.
	21 § Godkännande av plan för egenkontroll
Alkohollagen (FFS 1344/1994)²	21 § Tillstånd för servering av alkoholdrycker
Tobakslag (1978:52) för landskapet Åland (1997/64)	4c § Godkännande av separata rökrum i serveringsrörelsers lokaler

¹ I stöd av LL 2007:26 om tillämpning i landskapet av livsmedelslagen 1 § skall den fastländska livsmedelslagen (FFS 23/2006) tillämpas beträffande tillverkning och hantering av livsmedel.

² Antagen genom LL (1995:92) om tillämpning i landskapet Åland av alkohollagen.

LF (1996:49) om inkvarterings- och trakteringsverksamhet	5 § Anmälan om inledande av inkvarterings- eller trakteringsverksamhet innan verksamheten inleds. Med stöd av 5 § skall även ändring och upphörande av verksamhet anmälas
Djurskyddslag (1998:95) för landskapet Åland	36 § Granska anmälningar angivna i 33-35 §§ gällande farmuppfödning av vilda djur i syfte att producera ägg, kött eller avelsdjur för ägg- eller köttproduktion (33 §), farmuppfödning av vilda djur i viltvårdssyfte (34 §) och yrkesmässigt eller i större omfattning saluföring, förmedling, uthyrning, uppfödning, träning eller dressyr av andra husdjur än nyttodjur (35 §). ³
	38. 2 § Tillstånd för förevisning av djur för allmänheten. Tillstånd för ny djurpark innan den öppnas för allmänheten.
	39.1 § Tillstånd för transport av djur samt uthyrning eller annan överlåtelse av transportmedel för djur i förvärvssyfte.
LL om miljöskydd (2008:124)	MSL 10.1 § Tillstånd ⁴ för särskilda verksamheter (listas i förordning, EG-förordningar ska beaktas)
	MSL 10.2 § Frivilligt tillstånd
	MSL 10.3 § Miljögranskning för verksamheter som förutsätter miljögranskning enligt vattenlagen eller renhållningslagen samt för verksamheter som LR med stöd av MSL 52 § belagts med krav på miljögranskning
	MSL 11 § Tillstånd och miljögranskning för väsentlig utvidgning eller ändring av verksamhet
	MSL 22 § Revidering av tillståndsvillkor
	MSL 23 § Prövning av verksamhetsutövarens organisation i samband med överlåtelse av tillstånd
Vattenlag (1996:61) för landskapet Åland	VL 6:3 § Frivilligt tillstånd för att utföra vattenföretag eller för utövandet av vattenfarlig verksamhet
	VL 6:8 § Tillstånd till förfogande över annans egendom (i enlighet med kap. 3) ⁵ för att inleda vattenföretag eller vattenfarlig verksamhet

³ Skyldighet att göra skriftlig anmälan i enlighet med 35 § gäller också den som yrkesmässigt eller i större omfattning ämnar ta om hand sådana djur för förvaring eller vård samt den som ämnar meddela undervisning i användning av sådana djur. Verksamhet som varaktigt omfattar fler än fem djur samtidigt anses ske i större omfattning.

⁴ I LL om ÅMH 4 kap. finns närmare föreskrifter om handläggning och beslutsfattande i tillståndsärenden. Märk att det i nämnda lag stadgas om miljötillstånd medan man i LL om miljöskydd lämnat bort ordet "miljö-".

⁵ Kapitel 3 indelar "förfogandet" i 1) Vattenföretag i allmänhet, 2) Farleder och hamnar och 3) Markavvattnings och avlopp

	VL 6:15.1 § Tillstånd för utförande av vattenföretag och förfogande över annans egendom om genomförandet berör enskild rättsinnehavares rätt och inte samtliga berörda rättsinnehavare godkänt åtgärden
	VL 6:15.2 § Tillstånd för särskilt angivna vattenföretag
	VL 6:16 § Tillstånd för vattenfarlig verksamhet (lista finns)
	VL 6:17 § Tillstånd för utsläpp av grund- och ytvattenfarliga ämnen (förordning listar)
	VL 6:18 § Miljögranskning för vattenföretag som kan medföra särskild påverkan (fara för människors hälsa etc.)
	VL 6:19 § Miljögranskning för inledande, uppförande och ändring av verksamhet som kan medföra en i VL 6:18 § angiven påverkan och som LR genom förordning belagt med krav på miljögranskning
	VL 6:20.1 § Miljögranskning för ledande eller omhändertagande av avloppsvatten på annat sätt än genom ledande till allmänt avloppsnät
	VL 6:21 § Miljögranskning inom särskilt geografiskt avgränsat område (lista i förordning)
LL (1981:3) om renhållning	RHL 28b § Tillstånd för yrkesmässig eller i offentlig verksamhet återvinning eller slutligt omhändertagande av avfall.
	RHL 28i § Miljögranskning för i paragrafen särskilt angivna verksamheter som berör avfallshantering (insamling, transport etc.)
LF (2006:124) om hantering av jord- och muddermassor	7 § Meddelande av undantag från bestämmelser i förordningens 4-6 §§.
LL (2003:33) om mottagning i hamn av fartygsgenererat avfall och lastrester	7.2 § Fastställa planer för mottagande och hantering av avfall i hamnar
	14 § På ansökan av fartygsägare bevilja undantag från i lagens 11-13 §§ särskilt angivna förpliktelser
Ålands [landskapsregerings] beslut (2000:79) om begränsning av utsläpp i vatten av nitrater från jordbruket	4.3 § Bevilja undantag från en i 4.1 § angiven storlek på gödselstad

Register som ÅMHM förvaltar

Lagstiftning	Registerärende
LL (1981:3) om renhållning	28k § ÅMHM för ett avfallsregister över <i>de anmälningar</i> som avses i lagens 28i § och över <i>de beslut</i> som fattas på grundval av anmälningar.
LF (1996:49) om inkvarterings- och trakteringsverksamhet	6 § ÅMHM för register över inkvarterings- och trakteringsverksamhet
Djurskyddslag (1998:95) för landskapet Åland	40 § ÅMHM för ett register över de djurtransportörer som i stöd av lagens 39 § har beviljats tillstånd. Sådana uppgifter som behövs med tanke på tillsynen över djurtransporterna skall införas i registret
LF (2003:31) registrering av anläggningar som håller värphöns (Förordningen tillämplig, enligt dess 1 §, på anläggningar där det hålls över 350 värphöns)	2 § ÅMHM skall föra ett register över sådana anläggningar som avses i denna förordning. Varje anläggning i registret skall tilldelas ett särskiljande nummer i enlighet med Europeiska gemenskapernas kommissions direktiv (2002/4/EG) om registrering av anläggningar som håller värphöns och som omfattas av rådets direktiv 1999/74/EG.

Tvångsmedel⁶ hos ÅMHHM

Lagstiftning	Tvångsmedel
LL (2008:124) om miljöskydd (Kapitel 8, Tvångsmedel)	
Försummad tillståndsansökan	MSL 29 § ÅMHHM <i>skall</i> förplikta verksamhetsutövare som bedriver verksamhet utan tillstånd att ansöka om ett sådant. Om negativ miljöpåverkan <i>kan</i> ÅMHHM besluta att med omedelbar verkan helt eller delvis förbjuda verksamheten tills ansökan behandlats.
Åtgärder vid åsidosättande av övriga bestämmelser	MSL 30.1 § Åsidosätter en verksamhetsutövare en annan bestämmelse i denna lag, den lagstiftning som nämns i 10 § eller bestämmelse, beslut eller villkor <i>skall</i> ÅMHHM ålägga att inom viss tid rätta till försummelsen samt förbjuda verksamhetsutövaren att fortsätta eller upprepa överträdelsen. Beslutet <i>skall</i> förenas med vite eller äventyr att verksamheten till den del den innebär ett åsidosättande annars avbryts eller äventyr att myndigheten på den ansvariges bekostnad låter utföra det som lämnats ogjort. <i>Vid behov skall</i> tillsynsmyndigheten även anmäla överträdelsen för eventuellt åtal. MSL 30.2 § Beslut enligt 1 mom. kan i brådskande fall <i>interimistiskt</i> fattas av för tillsynen förordnad tjänsteman.
Åläggande att avhjälpa skada	MSL 31§ Om åsidosättande som avses i 30 § medför eller har medfört negativ miljöpåverkan som inte är ringa <i>kan</i> ÅMHHM ålägga verksamhetsutövaren att avhjälpa skadan vid vite eller äventyr att avhjälpandet annars utförs på verksamhetsutövarens bekostnad.

⁶ Medan en del lagar tydligt särskiljer bestämmelser om tillsyn från administrativa tvångsmedel (t.ex. Livsmedelslagen, Miljöskyddslagen) sammanfogas tillsynsbestämmelser med bestämmelser rörande tvångsmedel i andra lagar (ex. Vattenlagen). I listan har lagparagrafer som ger ÅMHHM rätt att utföra inspektioner, som ofta ligger till grund för vidare (tvångs-)åtgärder (föreskrivningar etc) inte medtagits.

<p>Vattenlag (1996:61) för landskapet Åland (Kapitel 8, Tillsyn⁷)</p>	
<p>Tillsynsmyndigheter</p>	<p>VL 8:2.3 § ÅMHM <i>kan</i> genom råd, förelägganden eller på annat lämpligt sätt tillse att överträdelser omedelbart upphör och förebyggs. Föreläggande enligt kapitel 8 kan kombineras med vite.</p>
<p>Tillsyn avseende vattenlagens 4 kapitel</p>	<p>VL 8:3.1 § Om vattenfarlig verksamhet inte uppfyller bestämmelserna i 4 kap. (allmänna kravbestämmelser) i vattenlagen <i>skall</i> ÅMHM tillse att överträdelserna upphör. Detta kan ske genom</p> <ul style="list-style-type: none"> a) råd och rekommendationer om försiktighetsmått, b) föreläggande om försiktighetsmått eller begränsningar, c) överenskommelse om att utövaren av verksamheten inom viss tid till tillståndsmyndigheten inlämnar en fullständig ansökan om tillstånd för verksamheten, d) föreläggande om att utövaren av verksamheten inom viss tid, inte längre än sex månader, hos tillståndsmyndigheten inlämnar en fullständig ansökan om tillstånd för verksamheten eller genom e) annan åtgärd som leder till att överträdelserna upphör.
<p>Tillsyn avseende prövningsplikt</p>	<p>VL 8:5 § ÅMHM <i>skall</i>, a) om någon bryter mot tillståndsplikt, genom föreläggande förbjuda verksamheten helt eller till den del för vilken nödvändigt tillstånd saknas samt skyndsamt anmäla överträdelserna för eventuellt åtal, b) om någon bryter mot anmälningsplikt, skyndsamt granska verksamheten och dess verkningar om man finner det erforderligt att anmäla överträdelserna för eventuellt åtal.</p>

⁷ Med tillsyn avses i vattenlagen att tillse och genomdriva att lagens bestämmelser efterlevs, samt att kvalitetsnormer, tillståndsvillkor och andra krav som ställts med stöd av lagens bestämmelser efterlevs. De administrativa tvångsmedel som finns till förfogande är inkorporerade med tillsynsbestämmelserna.

Tillsyn avseende tillståndsvillkor	VL 8:6.1 § Om tillståndsvillkor överskrids <i>skall</i> ÅMHHM genom råd eller föreläggande om åtgärd eller förbud åstadkomma att överskridande inte fortsätter. Om gällande tillståndsvillkor härefter inte kan förväntas efterlevas <i>skall</i> ÅMHHM omedelbart förbjuda verksamheten eller sådan del eller omfattning därav som innebär att villkor överskrids. (se även VL 8:6.2)
Tillsyn avseende rådgivning	VL 8:7.2 § Om verksamhet eller åtgärd i samband med vattenföretag eller vattenfarlig verksamhet innebär fara eller allvarlig olägenhet för enskilt eller allmänt intresse <i>kan</i> ÅMHHM ge särskilda föreskrifter även om tillståndsvillkor inte överskridits eller försummelse inte föreligger.
Ingripande vid fara	VL 8:9.1 § Om vattenföretag eller anläggning som har samband med vattenföretag innebär fara eller allvarlig olägenhet för enskilt eller allmänt intresse beroende på försummelse <i>kan</i> , om ansvarig inte omedelbart kan åläggas vidta rättelse, ÅMHHM på landskapets bekostnad avhjälpa faran.
LL (1981:3) om renhållning	RHL 31.3 § ÅMHHM <i>kan</i> i sin egenskap av tillsynsmyndighet enligt 5a kap. (om tillstånd och anmälningar) ålägga en försumlig att vid vite fullgöra sin skyldighet då denna trots anmaning inte fullgjort förpliktelsen.
LL (2003:58) om mottagning i hamn av fartygsgenererat avfall och lastrester	9.1 § Den som bryter mot denna lag eller försummar att vidta åtgärder i enlighet med lagen eller de bestämmelser som utfärdats med stöd av lagen kan av ÅMHHM förbjudas att fortsätta med den rättsstridiga verksamheten eller uppmanas att fullgöra sina skyldigheter inom utsatt tid. 9.2 § ÅMHHM kan förena förbud och ålägganden som meddelats med stöd av 1 mom. med vite eller med hot om fullgörande av skyldigheterna på den försumliges bekostnad.

LL (1967:36) om hälsovården (HVL)	
5 kap. Om bostadslägenheter, arbetslokaler och samlingslokaler	<p>21 §. Anser ÅMHHM bostadslägenhet, arbetslokal eller samlingslokal eller därtill hörande rum hälsovådligt för dem, som uppehålla sig där, på grund av brist på ljus, luft eller värme eller på grund av fukt, smuts, damm eller ohyra eller av annat skäl, och beror detta ifråga om arbetslokal icke på den normala arten av den i lokalen eller rummet bedrivna verksamheten, <i>bör</i> myndigheten uppmana lägenhetens ägare eller innehavare att inom utsatt tid avhjälpa bristfälligheten eller att avstå från att använda lägenheten eller rummet för dess ändamål.</p> <p>Är bristfälligheten av sådan art, att den icke kan avhjälpas, eller har ägaren eller innehavaren icke rättat sig efter ÅMHHM:s uppmaning att avhjälpa bristen, <i>må</i> nämnden förbjuda honom att använda lägenheten för dess ändamål.</p>
9 kap. Om användning av vatten för hushållsändamål	<p>52.2 § ÅMHHM <i>kan</i> förordna att vatten som leds från vattendrag eller grundvatten för att användas som hushållsvatten skall desinfekteras och beredas också på annat sätt, om detta är nödvändigt för att avlägsna sanitär olägenhet.</p>
10 kap. Om renhållning och avlopp	<p>65 § ÅMHHM <i>må</i> förplikta ägare eller innehavare av fastighet att vidtaga åtgärder för utrotande av råttor, möss och ohyra från fastigheten eller att för densamma erlægga kostnaderna för genom försorg av nämnden verkställd utrotning. ÅMHHM har även befogenhet att förordna, att ägaren eller innehavaren skall i fastigheten utföra tätning av grundmur, golv, dörrar och luckor eller andra smärre reparationer, som äro av behovet påkallade för ett effektivt genomförande av ovan avsedda åtgärder.</p>
12 kap. Särskilda bestämmelser	<p>80.1 § ÅMHHM är berättigad att med stöd av undersökning, som verkställts av hälsovårdsmyndighet, utfärda föreskrifter, vilka äro nödvändiga för avvärjande av hälsofara eller avhjälpande av sanitär olägenhet för omgivningen.</p>
	<p>81 § Följs inte ÅMHHM:s föreskrifter för avvärjande av sanitär fara eller avhjälpande av sanitär olägenhet inom utsatt tid, har nämnden befogenhet att låta utföra arbetet eller låta verkställa åtgärden. Kostnaderna härför betalas i förskott med landskapets medel och de kan uppbäras av vederbörande i den ordning som</p>

	<p>gäller beträffande utmätning av allmänna avgifter. Är sanitär fara eller olägenhet av den art att endast vederbörande själv kan avvärja eller avhjälpa den, eller prövar ÅMHHM det annars vara ändamålsenligt att missförhållandet avhjälpas genom försorg av vederbörande, kan ÅMHHM förelägga honom vite som påföljd för underlåtenhet att iaktta föreskrift eller förbud.</p>
Livsmedelslag (FFS 23/2006)⁸	<p>I livsmedelslagen finns tillsynsbestämmelser under kapitel 6 och bestämmelser om administrativa tvångsmedel i kapitel 7. Tvångsmedel angivna i kapitel 7 kan enligt 68 § förenas med ett med vite eller hot om tvångsutförande eller avbrytande.</p>
Åtgärder vid överträdelse av livsmedelsbestämmelserna	<p>55 § ÅMHHM kan meddela föreläggande om att ett missförhållande skall avhjälpas om ett livsmedel, informationen om livsmedlet, stadiet i produktions-, bearbetnings eller distributionskedjan, livsmedelslokalen, primärproduktionsstället eller den verksamhet som bedrivs där kan orsaka hälsofara, äventyra riktigheten eller tillräckligheten när det gäller informationen om livsmedlet, vilseleda konsumenten eller annars strider mot livsmedelsbestämmelserna. ÅMHHM skall förordna att överträdelsen skall upphöra omedelbart eller inom en viss tid.</p>
Förbud	<p>56.1 § ÅMHHM kan förbjuda primärproduktion, tillverkning, import, export, saluhållande, servering eller annan överlåtelse av ett livsmedel samt användning av livsmedlet i livsmedelstullverkning, om livsmedlet, informationen om livsmedlet, stadiet i produktions-, bearbetnings eller distributionskedjan, livsmedelslokalen, primärproduktionsstället eller den verksamhet som bedrivs där orsakar allvarlig hälsofara eller om dessa med grundad anledning kan befaras orsaka hälsofara och hälsofaran inte kan förhindras på något annat sätt.</p>
Föreläggande att dra tillbaka ett livsmedel från marknaden och information till allmänheten	<p>57.1 § ÅMHHM kan förelägga en livsmedelsföretagare att dra tillbaka ett livsmedel från marknaden, om livsmedelsföretagaren inte iakttar skyldigheten enligt artikel 19 i allmänna livsmedelsförordningen (EU-förordning) att dra tillbaka de livsmedel från marknaden som inte</p>

⁸ I stöd av LL 2007:26 om tillämpning i landskapet av livsmedelslagen 1 § skall den fastländska livsmedelslagen (FFS 23/2006) tillämpas beträffande tillverkning och hantering av livsmedel.

	motsvarar kraven på livsmedelssäkerhet. ÅMHHM kan bestämma att ett livsmedel skall återkallas också när den information som ges om livsmedlet i väsentlig grad strider mot livsmedelsbestämmelserna
Omhändertagande	58.1 § ÅMHHM kan omhänderta ett livsmedel, om livsmedlet orsakar omedelbar hälsofara eller om det finns skäl att misstänka att livsmedlet kan medföra omedelbar hälsofara och de övriga åtgärder som avses i denna lag inte kan anses vara tillräckliga.
Beslut om användning och förstörande av livsmedel	59 § ÅMHHM beslutar för vilka ändamål ett livsmedel som strider mot livsmedelsbestämmelserna får användas eller överlåtas, om det inte är möjligt att ändra livsmedlet så att det överensstämmer med bestämmelserna. Om det inte är möjligt att använda livsmedlet eller om hälsoaspekter eller livsmedelsbestämmelserna det förutsätter, skall föreläggande meddelas om att livsmedlet skall förstöras.
Avvisande vid den första ankomstplatsen i fråga om livsmedel av animaliskt ursprung som kommer från en annan medlemsstat inom Europeiska unionen	60 § ÅMHHM skall vid den första ankomstplatsen avvisa ett livsmedel av animaliskt ursprung som kommer från en annan medlemsstat inom Europeiska unionen.
Återkallelse av godkännande av en livsmedelslokal	61 § ÅMHHM kan helt eller delvis återkalla ett beslut som den fattat om godkännande av en livsmedelslokal, om hälsofara inte på annat sätt kan hindras. Ett godkännande kan dessutom återkallas om livsmedelslokalen eller den verksamhet som där bedrivs i väsentlig grad strider mot livsmedelsbestämmelserna och livsmedelsföretagaren inte har följt förelägganden eller förbud som ÅMHHM meddelat med stöd av 55 eller 56 §. Ett godkännande kan också återkallas för en viss tid.
Lag om konsumtionsvarors och konsumenttjänsters säkerhet (FFS 2004/75)⁹	
Tillsynsmyndigheternas skyldigheter och befogenheter	18.3 § Om en konsumtionsvara eller konsumenttjänst inte uppfyller kraven i denna lag eller de bestämmelser som har utfärdats med stöd av den, får ÅMHHM ålägga en näringsidkare eller annan

⁹ Antagen med stöd av LL (1998:8) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om produktsäkerhet (1995/59).

	<p>tjänsteleverantör att ersätta kostnaderna för anskaffning, provtagning och undersökning av konsumtionsvaran eller konsumenttjänsten.</p>
Tillsynsmetoder	<p>22.1 § Om den fara för hälsa eller egendom som är förenad med en konsumtionsvara eller konsumenttjänst på ett effektivt sätt kan avvärjas eller förebyggas eller dess omfattning avsevärt minskas genom korrigerings-, rättelse- eller informationsåtgärder, <i>kan</i> ÅMHHM bestämma att en näringsidkare eller annan tjänsteleverantör skall vidta dylika åtgärder inom en tid som ÅMHHM utsätter och på det sätt som tillsynsmyndigheten bestämmer.</p>
	<p>23.1 § Om en konsumtionsvara eller konsumenttjänst är farlig för hälsa eller egendom, <i>kan</i></p> <p>1) Konsumentverket eller någon annan myndighet (ÅMHHM) som avses i 12 § förbjuda en näringsidkare att tillverka eller utföra, saluföra, tillhandahålla, sälja eller på annat sätt i samband med näringsverksamhet överlåta den samt förbjuda annan tjänsteleverantör att överlåta den för att användas av personer som kan jämföras med konsumenter; Konsumentverket eller någon annan myndighet som avses i 12 § <i>kan</i> samtidigt ålägga näringsidkaren att på ett effektivt sätt omedelbart dra tillbaka de farliga konsumtionsvarorna från marknaden samt ålägga en näringsidkare eller annan tjänsteleverantör som tillhandahåller tjänsten i fråga att se till att farliga konsumenttjänster inte i fortsättningen tillhandahålls konsumenter</p>
	<p>24 § Om det är uppenbart att en konsumtionsvara eller konsumenttjänst kan orsaka fara för hälsan på det sätt som avses i 6 § 1 mom., <i>kan</i> ÅMHHM temporärt meddela ett förbud enligt 23 §. Det temporära förbudet är i kraft till dess att slutgiltigt beslut i saken har fattats med stöd av nämnda paragraf. ÅMHHM <i>kan</i> meddela ett temporärt förbud samtidigt med ett åläggande om korrigerings- eller rättelseåtgärd enligt 22 § eller bestämma att verksamheten avbryts.</p>
	<p>26 § Om de förbud och ålägganden som nämns i 22—25 § inte kan anses tillräckliga, <i>kan</i> konsumentverket eller tullmyndigheten eller en i 12 § avsedd annan myndighet (ÅMHHM?) bestämma att en vara som en näringsidkare eller</p>

	<p>annan tjänsteleverantör har i sin besittning eller en vara som konsumenten har lämnat tillbaka till näringsidkaren med stöd av 27 eller 28 § skall förstöras eller, om detta inte anses ändamålsenligt, besluta om andra åtgärder beträffande varan.</p>
	<p>30 § Den tillsynsmyndighet som har meddelat ett förbud enligt 23 eller 24 § eller ett åläggande enligt 27 eller 28 § <i>kan</i> förelägga en näringsidkare eller annan tjänsteleverantör att inom den tid och på det sätt som tillsynsmyndigheten bestämmer informera om förbudet eller åläggandet och den risk som är förenad med varan eller tjänsten eller användningen av varan eller tjänsten samt om konsumentens rättigheter.</p>
<p>Kemikalielag (FFS 1989/744)¹⁰</p>	<p>51 § ÅMHM <i>kan</i> i samband med förbud eller bestämmelser som meddelas med stöd av denna lag utsätta vite eller äventyret att den försummade åtgärden utförs på den försumliges bekostnad.</p>
<p>Tobakslag (1978:52) för landskapet Åland</p>	
<p>Kap. 3. Ledning och övervakning</p>	<p>8.2 § Konstaterar ÅMHM att verksamhet som strider mot denna lag förekommer, <i>skall</i> den uppmana vederbörande att upphöra därmed inom av myndigheten utsatt, skälig tid. Sker ej rättelse <i>skall</i> myndigheten underrätta landskapsåklagaren härom.</p> <p>8.3 § Konstaterar ÅMHM att innehavare underlåter att fullgöra sin skyldighet att genomföra rökförbud, <i>skall</i> den uppmana innehavaren att fullgöra sin skyldighet inom viss tid. Sker inte rättelse inom den förelagda tiden <i>skall</i> myndigheten vid vite ålägga innehavaren att genomföra rökförbud.</p>
<p>Djurskyddslag (1998:95) för landskapet Åland</p>	<p>49 § Om det konstateras att denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den har överträtts <i>får</i> ÅMHM meddela djurägaren eller – innehavaren de förbud och föreskrifter som behövs för att förhindra att det lagstridiga förfarandet fortsätter eller upprepas. Vid meddelande av förbud och föreskrifter <i>får</i> djurägaren eller innehavaren även åläggas att fullgöra sina skyldigheter inom utsatt tid.</p>

¹⁰ Antagen genom LL (1990:32) om tillämpning av i landskapet Åland av riksförfattningar om kemikalier